48 ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2836 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ — 1331 ԶԷՄԱԶ ԻԼ ԷՎՎԷԼ 30 — ԱՊՐԻԼ 23 — 6 ՄԱՅԻՍ

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉ-I-EFKIAR
54, Grand' Rue de la S. Porte, 54
Constantinople
ՏԷՐ ՍԻՐ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՕՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻՆ ԱՄԷՆ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ ՊԱՀԱՐԻՆ ՊԱՏԳԱՄ ԱԼԻ ՀԱՍՑԷՍՍ, ԹԻՒ 54
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆՆ ՈՒՂՂՈՒՄԱՄ ԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՒ ՉՍՆ ՅՐՈՒԻՐ

Մանկական Էֆքեար

ԱԶԱՏԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽ ՕՐԿԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

منظومهٔ افکار ارمنیجه یومی غزته
صاحب امتیاز اوحالس فرید
اداره خانهسی باب عالی جادهسنده نومره ٥٤

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	ԿԱՆԽԻԿ	ՏԱՐԿՆ.	ՎԵՑԱՄՍ.	ԵՐՄՍ.
Պոլսոյ համար		80 Ղշ.	45	25 Ղշ.
Գաւառներու համար		80 »	45	25 »
Արտասահմանի »		25 Ֆր.	14	8 Ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար եօթը 5 ղրշ., մէկէ աւելի դրուելիք ծանուցմանց համար
ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԳԱՅՄԱՆՆԵՐ

ՓԱՐԱ 10 — ✻ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐԾԱԼՈՅՍԻՆ✻ — 10 ՓԱՐԱ

ՇՔՕՏՐԱՅԻ ՇՈՒՐՋ

Սմբատ Լեւոնեան դիւանագիտութիւնը այս մի՛ջոցիս սչքերը յառած է Սեւ Լերան վրայ։ Կը պահանջուի որ Շքօտրան թողու։ Սեւ Լեռ նախ և առաջ ըսաւ. «Զատկին պիտի պատասխանեմ։» Աւստրիա որ բոլոր ուժովը կ'ուզէ Ալպանիա մը հաստատել և անոր մէջ բովանդակել Շքօտրան, կը ծանուցանէ թէ սիրաւանոն պիտի ըլլայ։ Ռուսիա կը նկի. իմաստուն կառավարութիւն մը ինքզինքը պարտաւորուած կը տեսնէ նկատի առնել դրդռուած հանրային կարծիք մը։ Երբեմն զինակցութեան յոյժ մտահոգ է նաեւ Երրեակ Համաձայնութիւնը։ Երբեք խաղը աւելի դժուար և աւելի սեղմ եղած չէր։ Նուրոպական խաղաղութիւնը կրնայ կախում ունենալ բարդութենէ մը։ Հոդուելու կէտ հասած է։ Այս դէպքը դեսպաններուն դեղադիրո՞ւմը պիտի բնաջոյլ թէ պատերազմողներուն վիրաբուժութեամբ։

Հանրութիւնը, հեռուէն դէպքերուն հետեւելով, կը զարմանայ որ ըստ երեւոյթին պ'այքան անտնան իրողութիւններ կրնան խանգարել ընդհանուր խաղաղութիւնը։ Բայց իրականին մէջ, այս ժամուս Ադրիանպոլի ափունքներուն վրայ առաջ եկած և իրարու քաղքնուած չարերը, մէկէ աւելի ժողովուրդներու համար կենսական չարեր են։ Բարիզի Սերպ գաղթականութեան ջանքերով հրատարակուած դրքոյկ մը (Ալպանական Խնդիրը) կը բովանդակէ և կը ճշդէ Պալքանեանց փաստերը։ Միւս կողմէ դժուար չէ հասկնալ ա՛յն համաշխարհային որ Աւստրիոյ համար Շքօտրայի խնդիրը կը կապէ իր քաղաքականութեան ամրողջութեան հետ։ Աւստրեւմտեան կայսրութիւնը միտքը դրած է սահեցնել ալպանական ինքնօրէն Պետութիւն մը։ որ շրջափակէ Սէրպիա, Տուրացցո նաւահանգիստները, և մանաւանդ Վալօնայի ռազմագիտական կարեւոր դիրքը։ Իրականին մէջ իր թեւարկութեան տակ առած կ'ուզայ թերակղզին այդ մասին մէջ բնակող Իսլամ Առնաւուտները։ Պալքանեանք կը յիշատակեն Ալպանացիներուն բարբարոսութիւնը և քրիստոնեաներուն իրաւունքները։

Ծովուն և Շարի լերան մէջ տեղ կայ արտասովոր երկրամաս մը, ամեն կերպով խորտուբորդ։ Բաւական է որ մարդ անդամ մը տեսած ըլլայ գայն, այլ եւս միտքն չելլեր։ Լերան կատարները մինչեւ 2800 մէթր կը բարձրանան, կոչտաբար կտրատուած։ Տրինա, որ Ալպանիոյ ամենէն մեծ գետն է, տաժանելի գնացքներէ վերջ միայն անցք մը կը գտնէ իրեն համար ձորամջէրուն խորը։ Երկու երկուորեակ լիճերը, Օխրիտա և Բրէսբա, ստորերկրեայ փոխանակութիւններով կը միացնեն իրենց խորունկ և սառուցիկ ջուրերը։ ՀՕտեր կը ճարակին հաղուագիւտ խոտ մը։ Այս վայրի դրուագին մէջ կ'ապրին Ալպանացիները, ոմանք քրիստոնեայ (Միրտիթները), ուրիշներ Իսլամ. ասոնք են խստաբարոյ Առնաւուտները կամ Պէյերը, հողատէր, սուատապետ, վնասել զործողութեան մշտապատրաստ։

Ամէն ինչ հոն չփոթութիւն և հնութիւն կը թուի։ Բարբարիկ և արիւնռուշտ մէջին դար մը կը վերապրի այս յաճախ ամուլ դաշտավայրերուն երկայնքը։ Անկարելի է իրարու լեզու հասկընալ, նոյն իսկ համաձայնութիւն չկայ ջուրի ընթացքներուն և քաղաքներուն անունին վրայ։ Իւրաքանչիւր ազգ կամ իւրաքանչիւր ցեղ, Աւստրիա, Իտալիա։ Յունաստան, Սերպիա, կը Ջանայ իր գետնուղին փորել այս Լաբիւրինթոսին մէջ։ Երկիր մը միաստրող և քաղաքակրթող ճամբան գրեթէ անծանօթ է։ Աւստրիա կը մօտենայ և կ'ըսէ. «Ես սա՛ լեռը թումբ մը ընել կ'ուզեմ, որ Սերպիայէն ծածկէ ծովուն տեսարանը։». Անուշ Շէրատամի բարեդէպ բանաձեւին համեմատ, կ'ուզէ մանաւանդ «որ Ալպանիոյ հիւսիսային կողմը Սեւ Լերան ընդարձակումը կարելի եղածին չափ նեղ ըլլայ, որպէս զի այդ Տէրութեան չտայ ա՛նպիսի հողամասեր, որոնք իրեն թոյլ պիտի տան Սերպիոյ հետ ապագայ համաձայնութեան մը հետեւանքով՝ Ադրիանոյն ծովուն մուտքը դիւրացնել։» Իտալիա մէկ կողմէ իր զինակցութեան պարտքերուն և միւս կողմէ Վալօնայի ճամբով հարաւային Ալպանիոյ մէջ զործելու յոյսին մէջնեղը վարանած կը մնայ։

Շքօտրա բանալի մըն է, դիւրին է ուրեմն ըմբռնել թէ ինչո՞ւ համար ա՛յսքան կիրքով իրարու ձեռքէ կը յափշտակեն զայն։ Մինչ Յունաստան կը պնդէ, ոչ առանց իրաւունքի թէ ինք Նանեայի մէջ իր տունը եղածին պէս է, Սերպիոյը կը յիշեցնեն թէ Շքօտրա յաճախ իրենց վեհապետներուն մայրաքաղաքը եղաւ։ Բայց Գարատաղի համար խնդիրը ա՛լ աւելի կարեւոր է, դարերու ընթացքին մէջ Տրինայի հովիտին և իր երկրին մէջեւ դրաւուած քերդաքաղքին միջնորմը կը կասեցնէր զինքը, կը պահանջէ ա՛յն յուռթի դաշտը որ, ան մինակ, կրնայ օգտակարապէս տալիլ իր վաճառականութիւնը դէպի ծովը, այդ դրաւումին մէջ կը տեսնէ իր բովանդակ ապագային անհրաժեշտ պայմանը։ Այնքան զոհողութիւններու դնով ձեռք բերած արդիւնքները կը բացատրեն իր յանկնութիւնը։

Թուրքաւալքանեան պատերազմին վերջին ժամանակամիջոցէն ի վեր, այլեւս վիճաբանութեան համար բաց դուռ չմնաց։ Պալքանեան դաշնակիցներէն իւրաքանչիւրը բռնի ուժով իրականացուց իր անտեսական ծրագիրը։ Աւստրիական ծրագիրն ալ ամէն կողմէ սեղմուած է, և պարարումը կատարեալ է իր ուռնդական ձգտումներուն շուրջ, պէտք է անձնատուր ըլլայ կամ խորտակէ այդ սեղմուած շրջանակը։

Հիստ չահագրգռական է Սերպ վարչապետ Բասիչի ճարտար և պերճախօս ջատագովականը ի նպաստ Շքօտրայի Գարատաղցիներուն յանձնուելուն։ Կը պնդէ թէ Շքօտրա Սերպ քաղաք մըն է, ան կռուեցաւ Բօսնոյի դաշտին մէջ Սուլթան Մուրատի դէմ, յետոյ Վենետիկեան լուծը նախամեծար համարեցաւ Թրքական տիրապետութենէն, երեք անգամ յաղթեց իսլամական բանակներուն, բանակցութեանց շնորհիւ միայն տեղի տուաւ։ Տեսէ՛ք լիճը. Սերպ ձկնորսներով ծածկուած է այդ, սերպ են անունները՝ ա՛յն գիւղերուն և ամրոցներուն՝ ուր կռիւներ մղուեցան ա՛յնքան սատակաբար։ Եւ յետոյ, կաւելցնէ թէ Գրանսան ի՞նչպէս պիտի չպաշտպանէ Գարատաղի ա՛յդ փոքրիկ ժողովուրդը։

Բայց Աւստրիա կը կրկնէ իր անյողդող և ծանր պատասխանը։ Շքօտրան իրեն անհրաժեշտ կ'երեւի հակոդութիւն կատարելու համար Պալքանեան Պետութեանց վրայ, ի գործ դնելու համար իր բրօթեկտատը Ալպանիոյ մէկ ծայրէն միւսը, փակելու համար Գարատաղը։ Մեծամասրտը հասած է իր ամէնէն տագնապալից վայրկեանին։ Անկարելի է որ հանրային կարծիքին լուսամիտ մասը չենտաքրքրուի այս տրամաթիք խաղին, որ ի հանդէս կը բերէ, ա՛յնքան նեղ միջոցի մը վրայ, ա՛յնքան չահեր և ա՛յնքան կիրքեր։ Դէպքերու արդի ընթացքին, հանդէպ Աւստրիոյ մէջ՝ որ չի կրնար տեղի տալ, Իտալիոյ մը՝ որ Հարաւային Ալպանիայէն կը փորձուի, Անգլիոյ մը՝ որ տյժմէն մտահոգ է Անդրիանոպի հաւասարակշռութեան համար, խաղաղութեան բարեկամները պէտք է մաղթեն որ Գարատաղ Տէրութենց տուած իր վերջին ծանուցագիրը հաստատելով, անկեղծօրէն ընդունի վճիռ և բանակցիլ։

ՅՐԱՆՍԱՅԻ ԴԻՒԱՆԱԳԵՏ

ԲԱՂԷՇԻ ՎԻՃԱԿԸ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

ԲԱՂԷՇ, 2 Ապրիլ, 1913

Քաղաքիս Ամորդուոյ թաղէն, պապալ Մուղդատի սպանման պատճառաւ, ՔԲաղէշը երեք օրէ ի վեր տխուր տեսարանի մը թատերաբեմը դարձած է։

Որքան որ խնդրոյ մանրամասնութիւնները, ինչպէս նաեւ բուն ոճրագործը երեւան չեկան, սակայն պաշտօնական քննութիւններով հաստատուած իրողութիւնները կը փութանք հրապարակել։

Մարտ 29 Ուրբաթ երեկոյ յիշեալ Մուղդատը, իր անբարոյական և զաղրելի արարքը գործադրելու համար, գիշերուան ժամը 1ուկէսին Զուլաճեան Պարէթ անուն 15-16 տարեկան հայ տղային հետ Ամլորդուոյ վանքի շրջակայքը դտնուած պահուն կը վիրաւորուի, որմէ յետոյ դիմելով թաղին պահականոցը կը յայտնէ կատարուած իրողութիւնը, առանց ոճրագործներու անունները յայտնելու։ Պահականոցի զօմիսէրին պընդումին վրայ, կ'ըսէ որ ոճրագործները կրնայ մատնանշել իր հետ դտնուող հայ տղան։ Բիչ վերջ մինչ Պարէթը ձերբակալուելով քանտ կ'առաջնորդուէր Մուղդատը հոդին կը փչէ կոկորդէն առած վէրքին հետեւանքով։

Արշալոյսը դեռ չբացուած, ոճիրի լուրը կայծակի արագութեամբ կ'արձագանգէ քաղաքին չորս անկիւնները. Թուրք խուժանը, որ կարծես առիթի կը սպասէր խռովութիւններ հանելու, անմիջապէս կը հաւաքուի դիակին շուրջ և առօք փառօք կը փոխադրէ կառավարանը, արդեւք հանդիսանալով բժշկական քննութեան և թաղելու։

Կարճ ժամանակի մէջ, կը տեսուրանայ և հաղարներու կը հասնի խուժանի թիւը, որոնք այլեւս ամէն բան, օրէնք կառավարութիւն անդին ընելով, կը սկսին ակնյայտնի դրգռիչ խօսքեր ընել, և Հայերուն վրայ յարձակման ծրագրեր մշակել հրապարակաւ, չմոռնալով հայոյելու, դէմ յանդիման թէ՛ կուսակալ Ալի փաշային և թէ ասլիյէ մուտիրին, ինչպէս նաեւ երթեւեկող ու խնդրոյ մանրամասնութիւններէն բոլորովին անտեղեակ Հայերուն, որոնք սարսափահար, ետ կը դառնան կէս ճամբայէն։

Ամենամեծ բարեբաղդութիւնը եղաւ դէպքին տեղ օրուան հանդիպումը, եթէ ոչ սասդ կոտորած մը, Բաղէշի Հայութեան անխուսափելի էր։

Կ'արժէ չնորհակալութիւն յայտնել, հայրենակից և բարի դրացի այն ամէն Թուրքերուն, որոնք Հայերն զգուշացնելով կը հեռացնէին։

Իրաց այս վիճակին մէջ, կառավարութիւնը, փոխանակ անմիջապէս կառավ. բակին մէջ ձերբակալելու խուժանավարները, խնդրելով կը ցրուէ, որոնք քաշալերուելով կառավարութեան այս թոյլ ընթացքէն, կը փութան ոճրի թաղը և կը վիրաւորեն Աւետիսը, կինը և մայրը, ինչպէս նաեւ ուրիշ մէկը, որ պատահմամբ նոյն թաղէն կ'անցնէր։

Կատարուած կրկնակի սոյն վերջին ոճրագործութիւնները մահու սարսափի կ'ենթարկեն բոլոր քաղաքացիները և մասնաւորապէս նոյն թաղին հայ սակաւաթիւ բնակչութիւնը, որ այժմ կ'ուզէ ուն տեղ թողով հեռանալ, սակայն վախէն տունէն դուրս չի կրնար ելլել։

Երեկ կիրակի էր, ժողովուրդը միւնոյն վախին մէջ տուներուն մէջ փակուած մնաց, այսօր որ պէտք էր խանութները բացուէր, սակայն Հայերը դարձեալ կը վարանին շուկայ իջնելու։

Ժամը 6ին Առաջնորդարան կը հրաւիրուին գաւառ. քաղաք. ժողովները, յարմանութեանց պետերը, ինչպէս նաեւ քաղաքի հայ երեւելիները, առանց խարութեան, խորհրդակցելու և դրման մը տանելու ներկայ անապահով կացութեան։

Ժողովը, որ կը տեւէ մինչեւ ժամը 11, կ'որոշէ թաղերով մը դիմել կուսակալութեան իրողութիւնը պարզելով, և դարման խնդրել, ինչպէս նաեւ կըտրուկ միջոցներ ձեռք առնել խուժանավարներուն ու չորս Հայերու ոճրագործներուն ձերբակալման, խաղաղութեան վերահաստատման համար։

Առաջնորդին, բողոքական պատուելիին և կարգ մը երեւելիներու կողմէ թաղրիրները անձամբ կը ներկայացուին կուսակալ Ալի փաշային, որ ամէն հաւատիքներ տալով համբու կ'դնէ։

Կրկին խորհրդակցութենէ մը ետք կ'որոշուի խանութներու բացումը։ Սակայն ցաւալի է որ մինչեւ վերջին պահուն խանութարներու կամ ոճրագործներու ձերբակալման լուրը չառնի։

Թէ՛ կուսակալին և թէ զօմիսէր Ռուբէն էֆ.ի ջանքերը գովելու արժանի են, սակայնառանձին հիւսլով, արդիւնք չեն ունենար։

Զ. Մ.

ՍԵՐՊԻԱ ԵՒ ԳՅՐԱՏԱՂ
ԻՐԵՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏԵՆ

Ծանուցինք արդէն թէ երկու պետութիւնները, պատհովելով իրենց արքայական ներկայ կազմուածքը քաղաքական և տնտեսական միութիւն մը պիտի յօրինեն։ Այս մասին ահա՛նոր տեղեկութիւններ, որոնք ժամանակակից պատմութեան տեսակէտով յոյժ հետաքրքրաշարժ են.— Յայտնի է թէ երկու երկիրներուն ժողովուրդները միեւնոյն ցեղին կը վերաբերին։ Երկու արքայական ցեղերով միայն բաժնուած են, որոնք մինչեւ վերջին ժամանակներս յամառօրէն թշնամի կ'երեւային իրարու, բայց հիմա կը թուի թէ մոռցած են իրենց հակառակութիւնները ազգային շարժումին ցնցող խանդավառութեան մէջ։ Զինակցութիւնը մերձեցուցին առաջին հանդոյցը եղաւ։ Ցեսոյ խօսուեցաւ Նեքօլա թագաւորին տապալումին կամ հրաժարելու վրայ։ Շքօտրայի առումը վերահաստատեց Բէթրովիչներուն ազդեցութիւնը և Նեքօլա թագաւոր առանց բռնի ոյժի հրաժարող մարդ չէ։

Ուստի տարբեր խարխսի մը վրայ, այսօր կը շարունակուի միութեան պատրաստութիւն։ Մտածուեցաւ երկու երկիրներուն միջեւ հաստատել՝ երկուական ռէժիմ մը, Աւստրիոյ և Մահմատանի միջեւ գոյութիւն ունեցող վարչական դրութեան նման։ Երկու թագաւորութիւններէն իւրաքանչիւրը պիտի պահէ իր սեփական կազմակերպութիւնը։ պիտի ունենան զինուորական, երկրական և դիւանագիտական միակ վարչութիւն մը։ Պատերազմական նախարարը մէկ պիտի ըլլայ, նաեւ մէկ երկրական և մէկ արտաքին գործոց նախարար։ Այս մասնաւոր բանակցութիւններ կը մղուին Զէթինիէի մէջ սերպ դաշտի գործակալներու միջոցաւ և խիստ առաջ զացած են։

Աւելորդ է ծանրանալ այսպիսի ծրագրի մը իրականացման հետեւանքներուն վրայ։ Սերպիական մեծ Պետութեան մը հաստատութիւնը, Ադրիանոպի վրայ քերան ունենալով, աւստրեւմտեան կայսրութեան Եուկօ-Սլաւներուն համար ձգողական անակնկալ մը կեդրոն մը ձեւացնելով, պիտի փճացնէ Վիեննայի դաշնիթին կողմէ ա՛յնքան ա՛խտուութիւններով պատրաստուած ծրագիրը։ Անխուսափելի հետեւանքը դիւրին է դուշակել։

Այսպիսի Պետութեան մը ջանքերուն առջեւ դժուար պիտի ըլլայ Աւստրիոյ մրցումը, քանի որ ունի այնքան բազմաթիւ Սլաւ տարրեր, որոնք այնուհետեւ իրենց աչքերը պիտի յառեն իրենց պալքանեան եղբայրներուն։ Կը թուի թէ բոլոր այս բանակցութիւններուն մէջ կայ Ռուսիոյ յայտնի մարը։

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԱՅՍԵՐ ՁԱՒԱԿԸ ՊԱՐԱՊ ՉԻ ԼՍՏԻՐ

Գերման գահաժառանգը դիրք մը հրատարակեց, «Զինեալ Գերմանիա» անունով։ Գերմանիոյ զինուորական դերարկութեան փառաւորումն է գահաժառանգին այս երկասիրութեան նպատակը, որ ցոյց կուտայ թէ Վիլհելմ Բ.ի ապագայ յաջորդը տոգորուած է իր օդոստափառ հօր բոլոր գաղափարներովը։ Իշխանին յառաջաբանէն կը քաղենք հետեւեալ տողերը.— «Իրաւ է որ այսօր կ'ապրինք ա՛յնպիսի դարու մը մէջ, որ մասնաւոր գոհունակութեամբ և պարծանքով կը պնդէ իր իմացական զարգացման բարձր աստիճանին վրայ, դար մը՝ որ իրեն պատիւ և հպարտութիւն կը համարի միջազգայնական այնքարաքաղաքացիութիւնը, և հաճոյք կը զգայ տիեզերական և յաւիտենական խաղաղութեան մը հնարաւորութեան վերացական երազներէն։ (Ակնարկութիւն Ընկերվարական և Անիշխանական կուսակցութեանց։)

«Բայց այս ըմբռնումը հակադերմանական է և մեզի չի պատչեր բնաւ։ Իր երկիրը սիրող, մեր հայրենիքին մեծութեան և ապագային հաւատացող իւրաքանչիւր Գերմանացի պէտք չէ աչքերը դոցէ այդպիսի երազներ տեսնելու համար, ոչ ալ օրօրուի ծոյլ քնոյ մը մէջ ինչ ինչ վերացական մտքերու խաղաղամոլ խուսալով։

«Ամէն անոնք որ իրենց հայրենիքը կը սիրեն և կը հաւատան մեր ժողովուրդին վերապահեալ մեծ ապագայի մը, պարտաւոր են իրենց կողմէ նպաստել՝ արդիւնաւոր համար որ մեր հայրերուն զինուորական, մարտական ոգին չկորսուի և չանարիւնի վերացական կարգի խորհրդածութիւններով։»

ԹԵՐԹՕՆ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,,Ի (38)

ՈՒԽՏԻ ՃԱՄԲԷՆ

ՎԷՊ՝ ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ — ԳՐԵՑ՝ ԳԵՈՐԳ ՄԵՍՐՈՊ

Ա. ՄԱՍ
ԵՐԱԶՆԵՐ ՈՒ ՊԱՏՐԱՆՔՆԵՐ

Ե. ԳԼՈՒԽ
ԱՌԱՋԻՆ ՊԱՏՐԱՆՔԸ

Այս բանը հաճելի երեւցաւ Հերմինէի, գոհունակութիւն մը, ներքին բաւարարութիւն մը ունեցաւ։ Ուրեմն Աբգար չէ անանկերէն, որոնք չեն զգար թէ ուրիշներ ի՞նչ զգացումներ կը մնուցանեն իրենց նկատմամբ և շատ անգամ կարհամարհեն իրենց կարկառած ձեռքը։

Այս ամբողջ խորհրդածութիւնները մէկ վայրկեանի մէջ ունեցաւ աղջիկը, զգաց աւելի քան խորհեցաւ, և ուզեցաւ իր խօսքը ամրողջացնել, յարեց.

— Շատ ալնիւ է.

Կայծ մը՝ ալ Աբգարի համար։ Աղջկան այս վերջին բառերը, լծորդուած դէմքի ու չեչտի արտայայտութեան հետ, աւելի ուժգին սկսան թրթռացնել իր հոգիին թելերը։

Աբգար մեկամաղձոտ ժպիտ մը, հուր աչքեր ունեցաւ անոր իբրեւ պատասխան։

Վրոյրն ալ եւս նայեցաւ այդ միջոցին։

— Եթէ կ'ուզէք եւս չառնանք, բաւական տեսնելով որ իր երկու ընկերներն ալ բաւական ետ մնացած են իրմէ։

— Ո՛չ, ո՛չ, կ'երթանք, պատասխանեց Սրբար։

Ու քալեցին։ Անցան ձիթենիներու շուքերէն, այդիներու մէջէն, նեղ ճամբաներէ ու քարերու, խիճերու վրայէն և եկան խճուղին, որ Բեթզեհեմն ու Երուսաղէմը իրարու կը կապէ։

— Ո՛հ, այս փոշին, գոչեց Աբգար սրանեղութիւնով մը.

— Այո՛, սարսափելի փոշի է ու աւազ, հաստատեց Հերմինէ, մէկ ձեռքովը պահպանելով աչքերը հովէն քշուած փոշիներէն։

Քալեցին քիչ մըն ալ։

Հերմինէ և Աբգար դարձեալ իրարու մօտ էին։ Քայլ մը առաջ, աղջկան քովէն կը քալէր Վրոյր, որ կարծես իր առանձին խոհերովն էր զբաղուած, կը քալէր մտածկոտ, ոչ տխուր։

— Երբ ընթացաւարա ըլլաք դուք ալ եկէք մեր քաղաքը։ Մօրեղբօրդ տունը շատ գեղեցիկ դիրք ունի և օդասուն է, լաւ օդափոխութիւն մը ըրած պիտի ըլլաք, ըսաւ աղջիկը։

Վրոյր սթափեցաւ յանկարծ, աղջկան դէմքին նայեցաւ, կարծես կ'ուզէր կարդալ դայն ու հասկնալ անոր հոգիին խորը թաղուած բոլոր թաքուն բաները։ Բայց լռեց, բերանը չի բացաւ։ Բան մը կար որ զինքը կ'արգիլէր խօսելէ։ Հնարքին նիւթը իրեն չէր վերաբերիր, սակայն կ'երեւի այդ չէր պատճառը անոր լռութեան։

— Աղէկ խորհեցաք, պատասխանեց Աբգար, որ կարծես անակնկալ գիւտ մը ըրածի երեւոյթն ունէր։ Աչքերը կը փայլէին։

— Երբ հոն ըլլաք բաւական զուարթ օրեր կ'անցնենք մեր պարտէզն ու ծովին վրայ։

— Ինչ լաւ պիտի ըլլայ, երգեց Աբգար, բայց... խօսքը կիսատ ձգեց։

— Բայց, ի՞նչ։

— Անկարելի՛ է...։

— Ինչո՞ւ։

Աբգար չպատասխանեց։ Ակնարկ մը ձգեց Վրոյրի վրայ ու խանձուածի պէս քաշեց իր հայեացքը անկէ։ Վրոյր միշտ լուռ կը քալէր։

— Ինչո՞ւ անկարելի է, կրկին հարցուց Հերմինէ։

— Դուք չէ՞ք գիտեր, օրիորդ, որ մենք միաբանութեան մը անդամներն ենք, ուր որ մեզ զրկեն պարտաւոր ենք հոն երթալ։

— Այդ կը նշանակէ՞ միթէ թէ ձեզ Պէյրութ չեն զրկեր։

— Բնականաբար, որովհետեւ հոն չատ միաբանի պէտք չկայ։

— Բայց եթէ օգափոխութեան պէ՞տք ունենաք, ո՞վ կրնայ արգիլել ձեզ որ ձեր փափաքած տեղը երթաք։

— Նոյնիսկ այդպիսի պարագայի մը մէջ ուրիշին կամքն է որ պիտի վարէ ձեզ։

— Նամակ մը գրեցէք ձեր մօրեղբօրը, ան զործը կը դիւրացնէ։

— Տեսնենք, դեռ չատ ժամանակ ունինք։

— Երբ Աբգարն ընթացաւարտ ըլլայ, ես իմ տեղը պիտի կանչել տամ, ըսաւ Վրոյր վերջապէս լեզու եկած։

Վէճիա մը կուտար Վրոյր և կ'երեւի բաւական երկար ատեն մտածուած դատումի մը արդիւնքն էր ան։

Վրոյր չատ էր տանջուեր, չատ էր խորհեր, չատ էր ինքնադատեր։ Հերմինէն, անոր խորհրդածութիւններուն առանցքը, նոյնիսկ երկիւղ էր ներշնչեր իրեն։

Պիտի երթար Պէյրութ. մեկնումի օրերը կը մօտենային, բայց այնքան կ'աւելնային Վրոյրի մտավախութիւնն ու մտահոգութիւնները։

Շատոնց արդէն վճիռը տուեր էր թէ ինքը պէտք է մեր ուսուցիչ մը և միայն ուսուցիչ մը Հերմինէի հանդէպ. սիրային ոչ մէկ վերաբերում, տռփական ոչ մէկ ղգացում։ Կ'ուզեր ու կը ջանար հիմակուընէ խեղդել իր մէջ ինչ որ տռիփի արդիւնք կրնար ըլլալ, ինչ որ նոյնիսկ ամրիծ համակրանքի ու սիրոյ արգասիք կրնար նկատուիլ։ Զէ՛, ինքը չէր սիրեր «թացիկութիւնը» և պէտք էր սանձ դնել իր անմտրձ ու փոքրիկ զգացումներուն։

Եւ սակայն հակառակ այդ քոլորին, հակառակ իր ճիգերուն ու որդումին, կը զգար թէ անխորտակելի կապ մը կար իրեն ու այդ աղջկան միջեւ, կապ մը որ զինքը կը քաշէր դէպի այն։ Հակառակ իր զսպումներուն վայրկեաններ կ'ըլլային երբ ինքը անդիտակցաբար կ'ունենար այնպիսի ներքին մղում մը որ զինքը կը բռնադատէր հոգեկան յուզումներուն, և այնպիսի շարժումներու որոնք գլխովին հակառակ էին իր որոշումներուն։

Այս կէտը չատ կը տխրեցնէր զինքը։ Կը նեղուէր բացարձակապէս։ Զէր յուսահատեր, բայց չէր ալ կրնար վերջնական խաղաղ ու միօրինակ ուղղութեան մը վրայ պահել իր հոգեկան վիճակը Հերմինէի հանդէպ։

Վտանգաւոր կը նկատէր իրեն համար իր այս անկայուն դրութիւնը։ Կ'աշխատէր ելքի հնարք մը որոնել ու պրծել։

Այսպիսի մտավիճակ մը ունէր Վրոյր երբ պատոյտի եկած էին Պարոնդերի այդիէն դուրս։ Ան կը քալէր առաջէն ու կը խորհէր իր վիճակին վրայ։ Կը քննադատէր ինքզինքը։

Ցստակ կերպով ու պարզութիւնով կը դատէր հիմակ և կը տեսնէր որ Հերմինէ չունէր այն վերաբերումը, զոր ինքը կը կարծէր տեսնել անոր մէջ իրեն նկատմամբ։ Հեռացաքիր, փափկասիրտ աղջիկ մըն էր Հերմինէ, ամէնը այդքա՛ն։ Անոր շարժումներն ու բառերը, արտայայտութիւններն ու զգացումները տարբեր անոյով դիտուած սխալ մեկնութիւններու առիթներդեր էին զինքը, հետեւաբար ինքն էր յանցաւոր որ ինքզինքը օրորեր ու խաբեր էր սին պատրանքներով։

(Շարունակելի)

Համագերմանական օրկաններէն «Բօսթ» ապրուստ բառերով գովեստը կ'ընէ դահաժառանգին այս երկասիրութեան։ Այս կը յայտնէ թէ Գերմանն տպագայ կայսր մեծամեծ բարեմասնութիւնները պիտի չաղարտուին օտարոտի ազդեցութիւններէ։

Ազգասիրական կուսակցութեան պատկանող գերման թերթ մը կը յայտարարէ թէ գերման ժողովուրդը ամբողջովին խանդավառութեամբ պիտի հաւանի այդ գրքին յառաջաբանին մէջ գտնուած դահաժառանգին ամփոփած յայտարարութիւններուն։

Ընկերվարական թերթերը կը պախարակեն այդ հրատարակութիւնը, մանաւանդ Եւրոպայի քաղաքական ներկայ պայմաններուն մէջ։ «Վորվէրց», «Ֆո

ղովուրդը գինուորական պարտականութիւն դէմ» վերնագրով յօդուածի մը մէջ ամենաուշն կտրտով կը բողոքէ դահաժառանգին այսքան անվերապահորէն հրապարակաւ արտայայտուելուն դէմ։ Ընկերվարական թերթը կը զարմանայ որ իր նմանին գլուխը ճեղքելէն տարեր ծրագիր մը չէ կրցած գտնել Վիլհէլմ կայսր զաւակը, և հրաւէր կը կարդայ գերման ժողովուրդին բողոքել գինուորամոլութեան և պատերազմի այդ պանծացումին դէմ։

Գահաժառանգը իր յառաջաբանին մէջ կը շարունակէ դարձեալ այսպէս.

«Մեր երկրը, ուրիշ ամէն երկրէ աւելի, կոչուած է վատահութիւն ունենալու իր դիր բանակին վրայ։ Աշխարհագրական անդնդատ սահմանագրութիւններով պաշտպանուած, Եւրոպայի կեդրոնը հաստատուած, մեր աւելի ազգերու թշնամական ակ... ներուն տակ, գերման կայսրութիւնը, ուրիշ ամէն ժողովուրդէ աւելի նուիրական պարտականութիւն ունի բանակին և նաւատորմին յաւակացնել իրենց ամէնէն մեծ գործոն ընդունակութիւնները։ Մեր քաջ սուրին վրայ կոթնած, այս կերպով միայն պիտի կրնանք պահել արեւուն տակ տեղը, որ մեզի կը պատկանի և զոր կամովին չենք ուզեր թողուլ մեզի։

«Թժգախտաբար մեր օրերուն հիմա ամենէն գեղեցիկ գործողութիւնները յարգ չունին, այլ յարգի են ժառանգութեամբ կամ քարտի հարուածով ստացած հարստութիւնները։ Ինչ ինչ գործեր որոնք ատենօք «պատուական», «ազատական» չէին նկատուեր, այսօր տանց բողոքի թոյլ կը տրուին։ Ստակ վատակելու փափաքը կը սպառնայ այլայլել մեր հինաւուրց և պատուաբեր ըմբռնումները։ Ամէն բան կը դնուի դրամ չանելու ատատիկ փափաքին։ Հին իսէանները, մանաւանդ ազգին հանդէպ ամենուն կողմէ հարկ եղած պատիւը և յարգանքը այսպէս վատնելու։ Ենթարկուած են, որովհետև, որպէսի կարելի ըլլայ անդորրութեամբ դրամ ձեռք բերել, խաղաղութիւն պէտք է, և խաղաղութիւն ամէն գնով։ Եւ սակայն Պատմութեան ուսումը մեզի կը սովրեցնէ թէ ողորմելիօրէն կորսուած են բոլոր այն ազգերը, ուր դրամական շահերը յաղթանակ տարած են վեհական բոլորին։

«Մեր հայրերուն պարզութեան ոգիէն ուրախութեամբ ներշնչուելով հանդերձ, չենք ուզեր սակայն մեծդրել ճգնաւորներ, որոնք ամէն ուրախութիւններէ հրաժարին այս գեղեցիկ երկրին վրայ, վայրի մեղրով սնանին և ուզան կարծր մորթեր հագնին։ Կը յարգենք հանգստաւէտութիւնն ու պերճանքը, զոր կը վայելենք մանաւանդ տիտանական յառաջդիմութիւններով և մեր կենդանի իրերու հաճելի լրացուցիչը Կղող գործնական գիւտերով հարուստ դարու մը զաւակները ըլլալով, բայց նկատենք զանոնք իրրեւ աւելորդ մը զոր պիտի թոթափենք ժպտադէմ, ա՛յն օրը երբ կայսրը մեզ կանչէ, և երբ հարկ ըլլայ ապատ ձեռք ունենալ մեր սուրը բռնելու համար։

«Անշուշտ դիւանագիտական ճարտարութիւնը կընայ և պէտք է ժամանակ մը դադրեցնել կռիւը, նոյն իսկ երբեմն լուծել։ Բայց պէտք է որ կանչուողները վճռական պահուն հանկնան իրենց ահագին պատասխանատուութիւնը։ Պէտք է հասկնան թէ հրէշ հրդեհը, երբ վառի, չի կրնար ա՛յնքան դիւրաւ և արագ մարիլ։ Բայց ինչպէս որ կայծակը վերջ կուտայ ներկայ եւկարտականութեամբ ծանրացած երկու ազգային հոսանքներուն ընդդիմութեան, այնպէս ալ մինչեւ աշխարհի վերջը սուրը պիտի ըլլայ և պիտի մնայ վճռական ադդակը վերջին բոպէին։

«Եթէ գերման ժողովուրդը ամբողջովին տրամադիր երեւի զոհելու ուրախութեամբ իր ինչքն ու կեանքը, աշխարհը թո՛ղ լեցուի սատանաներով և զինուած թո՛ղ մեր դէմ քալէ, մենք յաղթող պիտի ըլլանք ամէն գնով, վտանգը որքան ալ մեծ ըլլայ։

«Այն ատեն մենք պիտի գործենք էմմանուէլ Կայսէլի, գերման նոր կայսրութեան այս «մունետիկ»ին գեղեցիկ վատահութեամբ խանդավառ տարերուն համեմատ.

Ու եթէ ա՛լ ոչինչ ունենանք։
Սակայն սուր մը պիտի մնայ մեզի
Որ մոլեգին և հզոր հարուածով,
Պիտի վանէ օտարին յարձակումը։
Այսպէս ճակատամարտը պիտի մնայ վճիռը։
Կեանք ու մահ բաշխող։
Եւ եթէ թշուառութիւնը չխորտակէ երկաթը,
Երկաթը կը խորտակէ թշուառութիւնը։

ԼՈՆԴՈՆԻ ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐՈՒԱՆ ՆԻՍՏԸ

Լոնտոնէն «Մաթէն»ի թղթակիցը հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ դեսպանախորհուրդին հինգշաբթի օրուան նիստին մասին.— Շաբաթէ մը ի վեր Եւրոպա սպառնալիքի մը տակ է Աւստրիոյ կողմէ, որ կրնայ յանկարծ խղել տէրութեանց համաձայնութիւնները և ոչինչի վերածել եւրոպական դիւանագիտութեան կողմէ համբերատարութեամբ պատրաստուած գործը։

Դեսպանախորհուրդի վերջին երկու գումարումներուն վտանգը մէկ կողմառուած և տէրութեանց միջեւ համաձայնութիւնը ամբողջովին պահուած էր։ Բայց վերջին ժողովէն ի վեր Աւստրիոյ սպառնալիքը պաշտօնական հանդամանք մը առած էր։ Այս կացութեան հանդէպ շատ դժուար կը թուէր համաձայնութիւնը պահպանելը այսօրուան ժողովին մէջ։

Աւստրիա կրկին պիտի յայտնէր իր առանձին գործելու որոշումը, Թարատաղի յարգել տալու համար Տէրութեանց կամքը Շքեղարի մասին, եթէ հաւաքական գործողութիւն մը կատարել չի վճռուէր։ Ահա այդ պատճառաւ շատ մեծ անձկութեամբ կ'սպասուէր այսօրուան (հինգշաբթի) դեսպանախորհուրդի արդիւնքին։

Դեսպանները ժամը երեք ու կէսին գումարուեցան արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնական մէջ Սըր Էտ. Կրէյի նախագահութեան տակ։

Ինչ որ կարելի է պաշտօնապէս իմանալ այդ նիստի մասին սա է թէ տէրութեանց համաձայնութիւնը կանգուն կը մնայ և այս իրիկուն, ո և է ճնշողական միջոց չէ որոշուած, Աւստրիա բաժնուած չէ տէրութեանց համաձայնութենէն և նոր նիստ մը պիտի գումարուի երկուշաբթի։

Ի՞նչպէս առաջ եկաւ այս անսպասելի արդիւնքը, այս մասին կիսապաշտօնական տեղեկութիւններ միայն ունինք։ Կը կարծեմ թէ կոմս Մէնստորֆ այսօր կրկին ներկայացուց իր կառավարութեան թէզը։ Կոմսը այնպիսի քանաձեւերով յայտնեց զայն որ ո և է տարակոյս չէր թողուր Աւստրիոյ տուած որոշումին մասին։

Ուրեմն նոր իրողութիւն մը առաջ եկաւ, առանց օրուն չէ կարելի բացատրել այն թէ Տէրութեանց միջեւ այս իրիկուն ևս անխախտ պահուեցաւ համաձայնութիւնը հակառակ Աւստրիոյ տուած հաստատ որոշմանը, և հակառակ ո և է հաւաքական գործողութեան որոշում չի տրուելուն։

Այդ նոր իրողութիւնը սա է. Դարատաղը առաջին անգամ ըլլալով պաշտօնապէս Տէրութեանց հաղորդեց թէ ինք պատրաստ է բանակցութեան մտնելու Շքեղարի պարպումին մասին։ Պարզ է որ այդ պարպումը տեղի պիտի չունենայ առանց Դարատաղին որոշ հողային փոխարինութիւններ տրուելու։ Աւստրիա միշտ հակառակ է այդպիսի ո և է փոխարինութեան և կը պահանջէ որ Շքեղարի պարպումը կատարուի անպայման։ Բայց պէտք է նկատել ունենալ որ այդ անհաշտ ընթացքին կուսակից չեն Երբեակ Զինակցութեան միւս տէրութիւնները։

Այս պայմաններու ակ և ի տես այն նոր իրողութեան թէ Դարատաղը սկզբունքով արդէն կընդունի Շքեղարան պարպել, Աւստրիոյ ներկայացուցիչը որոշած է կրկին խորհուրդ հարցնել իր կառավարութեան։ Դեսպանախորհուրդին մէջ վճռուած իրողութիւն մը պիտի դարձնէ Վիեննայի վրայ։

Իմ քաղած տեղեկութեանց համաձայն տէրութիւնները կոչմակից չեն երեւիր Դարատաղի հետ պաշտօնական սակարկութեան մտնելու, այլ կրկին շատ վճռական ձեւով պիտի յայտնեն Դարատաղի իրենց կամքը Շքեղարի մասին, միեւնոյն ատեն շատ կարճ պայմանաժամ մը տալով քաղաքի պարպումին համար։ Երբ Դարատաղ հասկերպի, այն ժամանակ անոնք պիտի քննեն թէ տէրութեանց համաձայնութիւնը ինչ սահմաններու մէջ կրնայ ընդունիլ փոխարինութեանց պահանջումները։

Դեսպանախորհուրդը միմիայն Շքեղարի խնդրով չզբաղեցաւ։ Վիեննան նաև հաշտութեան պայմաններու մասին, դեսպանները կը մշակեն հաշտութեան նախագիծ պայմանները և կը կարծուի թէ հաշտութեան դաշնագրին ստորագրութիւնը շատ պիտի չուշանայ։

Այս իրիկուն Լոնտոնի ձեռնասը զբաղանկներուն մէջ լաւատես տարաբութիւն մը կը տիրէ։ Սրդարեւ ամէն յոռի կանխագուշակութիւնէ վերծ մնալ կարելի չէ, սակայն այն տպաւորութիւնը ստացուած է թէ կացութիւնը կը պարզուի և թէ խոհեմութեամբ ու թաքթով կարելի է վերջնել այն վտանգը որ կ'սպառնար և դեռ կ'սպառնայ որոշ չափով Եւրոպայի վրայ։

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԹՄԱՆ ՏՈՒԱՄ

ԳՐԱԳԷՏ ՄԸ ԻՐ ԿԻՆԸ Կ'ՍՊԱՆՆԷ

Բշ. առաջ Բարիզի մէջ ըէվոլվէրի երկու հարուածով իր կինը սպաննեց Գրագէտ Մ. Պէթուզէ։ Սրտաճմլիկ վերջաբանը եղաւ ասիկա ցաւալի առամի մը որ երկար ատենէ ի վեր գժտութեան մէջ կը պահէր երկու կատարելապէս պատուաւոր ընտանիքներ։

Մ. Պէթուզէ 32 տարեկան է։ Քանի մը հատոր ոտանաւորներ հրատարակած է, մանաւանդ «Ժամերու ճախարակը», վէպ մը «Փլատակներուն մէջ» և քազմաթիւ յօդուածներ թերթերու և հանդէսներու մէջ։ Կատարի աշխատող մըն է։ Բայց դժբախտաբար ծայր ասիճան քարկացաւ նկարագրի մը տէր, իր ընտանեկան կեանքին պատճառած ձանձրոյթներովը ա՛լ աւելի նեղսրտած։

Զորս տարի առաջ կորդուեցաւ 23 տարեկան սիրուն օրիորդի մը հետ, թնդանօթաձիգ սպայի մը աղջիկը, Օր. Մալիպրան։ Այս միութեան երջանկութիւնը սկսաւ շուտով աղօտանալ։ Սակայն ամէն ինչ կը թուէր ժպտիլ դեռատի ամուսնոյ։ Փոքրիկ աղջիկ մը, Իլապէլ, որ հիմա երեք տարեկան է, ծնաւ և ուրախութիւն պատճառեց։ Եւ այդ սիրուն աղջիկը, որուն ժպիտը այնքան կը լուսաւորէր խաղաղ օճախ մը, այդ այնքան պաշտուող աղջիկն էր որ երէկ անգթակից պատճառը եղաւ սոսկալի սպանութեան մը։

Իրաւացի թէ անիրաւ, գրագէտը արդարեւ կը կասկածէր իր կնոջ վրայ, անհաւատարմութենէ։ Իր կրօնական զգացումները կ'արգելէին զինքը ամուսնալուծութեան դիմել։ Գրագէտը անցեալ նոյեմբեր ամսուն պահանջեց և ընդունեց առժամանակեայ ամուսնալուծութիւն մը։

Կը մնար զաւակին փշոտ խնդիրը, դատարանը փոքրիկ Իլապէլլան յանձնեց իր հօր ծնողացը։ Ամէն դատ Պէթուզէ քաշուած էր իր հօր, հանգստեան կոչուած պատմութեան դատաստան մտ։ Այդ կերպով Պէթուզէ բաժնուած չէր ըլլար իր զաւկէն։

Ամուսիններուն վեց ամիս չարունակ իրարու թշնամիներ դարձած՝ կրեցին այն բոլոր թշուառութիւնները, որոնք յաճախ արդիւնք են այդպիսի ամուսնալուծութիւններու։ Շաբաթը երկու անգամ մայրը կ'երթար իր զաւկին տունը և դռնապանուհիին կը խնդրէր որ իրեն բերէ զայն։ Յետոյ կը տանէր իր մօրը առնը և իրիկունը կը վերադարձնէր։ Տիկին Պէթուզէ բնաւ չէր հրաժարեր իր ունենալ կարծած իրաւունքներէն, դատ բացաւ ան եւ օրէրէն քանի մը օր առաջ դատարանին արձակած վճռով առժամեայ ամուսնալուծութիւնը կը պահպանուէր։ Իսկ փոքրիկ Իլապէլը Պէթուզէի ընտանիքէն առնուելով կը յանձնուէր Տիկին Պէթուզէի ծնողացը։

Այս վճիռը գրագէտին զայրոյթի բաժակը լեցուց։ Երէկ առաւօտ ըստ սովորականին դռնապանուհին վեր եկաւ Պէթուզէի մօտ և անոր իմացուց իր կընոջ գալուստը։ Ճիշդ այդ ժամանակ էր որ տեղի ունեցաւ այդ տխրանուռ տուամբ արտաքսիլի եղանակը։ Ճեռագործը ինք տուած է մանրամասնութիւնները անոր մասին։

Դռնապանուհին վերի յարկ կ'ելլէ իր զբաղումներուն պատճառաւ։ Հ. Բ.ուզէ, որ բէվոլվէրս մը կը կրէր իր վրայ, իր աղջիկը Թողելով վերը, ասոնց ետեւէն վար կ'իջնէ։ Վարը կը հանդիպի իր կընոջ։ Եւ յանկարծ բուռն պայթում մը տեղի կ'ունենայ։

Յանդգնարար կ'ըսէ թէ առաջին անդամ բռունցքի հարուած մը ստացած է ուղղակի երեսին իր կնոջ կողմէ։

Իրապէս Պէթուզէի վերի յարկերը զրոյց թեթեւ բարբաջում մը կ'երթար։ Տիկին Պէթուզէ միեւնոյն ատեն կը թքէր զրագէտին երեսին, այնպէս որ ամուսինը գլուխը կորսնցուց բոլորովին։ այն ժամանակ իր զրպանէն քաշեց սարճանակը և չորս անգամ քաշեց։ Դնդակ մը մուտքաւ խեղճ կնոջ ճակատին, ուրիշ մըն ալ՝ սրտին։ Դժբախտ կինը ինկաւ։ Մահը վայրկենական եղած էր։

Մարդասպանը հանդարտ պարարիւնով վեր եկաւ իր բնակարանը սպասելով ոստիկաններուն։ Վերջինները դռնապանուհիին իմաց տալուն վրայ շուտով եկան։ Սպանեալը տարին հիւանդանոց, անկէց դիակարան։

Պէթուզէ առանց ամենապղտիկ բողոքի թողուցեր զինքը ձերբակալեն եւ առաջնորդեն ոստիկանական քամիսէրին առջեւ ուր հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ.

— Իմ կեանքս յուսահատական էր։ կարծեցի թէ այդ կինը ընդ միշտ ինձմէ պիտի խլէր զաւակս, ինչպէս որ դատարանի վճիռը իրեն կ'արտօնէր այդպէս։ Ի՞նչ կ'ուզէք. կը պաշտէի աղջիկս և յուսահատած էի։

«Կինս շատ սխալներ գործեց։ Լաւ ընթացքի չի հետեւեցաւ։ Բայմամիւ անգամներ ներած էի իրեն։ Իր գաղափարները փոխելու համար նոյնիսկ զայն տարի Իտալիա և Հարաւային Ֆրանսա, բայց իր ընթացքը չի փոխեց երբէք։ Յետոյ բաժանումը առաջ եկաւ. դատարանը շաբաթը երեք անգամ պարկիս հետ գալու ելլելու կ'արտօնէր զինքի բայց ասոնց հետ պտիլ։ Սարսափելի բան էր. այլևս չէի կրնար դիմանալ։ Երբ կինս պէտիկ չէի կրնար դիմանալ։ Երբ կինս պէտիկ ունենայ ամէն օր աղջկանս հետ պտիլ։ Սարսափելի բան էր. այլևս չէի կրնար դիմանալ։ Երբ կինս պէտիկ ունենայ ամէն օր աղջկանս հետ պտիլ։ Ամենայն դեպս ինձ համար անանկ մեծ տուն մը կար, որ կը պատկանէր Ալի պէյ անունով հարուստ Թուրքի մը։ Կարմիր Խաչին կոմմանդանատանոցի եղաւ վարձել այդ տունը։

— Եթէ մէկ հոգի բերէք տունս, պատասխանեց Ալի պէյ 40,000 ֆր. պիտի վճարէք և չենքը ձերը պիտի ըլլայ։

Բայց կը կարծեմ թէ Մաքսային պաշտօնեաներուն ըրածը ա՛լ աւելի ծանր է։ Կարմիր Խաչի վարչութիւնը Անգլիայէն բերել տուած էր դեղեր և ճերմակեղէններ։ Այս առարկաներուն համար Կարմիր Խաչը տուպուսաւ 650 ղրշ. մաքսատո՛ւրք վճարել։

Շարունակենք մեր պատմութիւնը։

Կէս ժամուան ուղեւորութենէ ետք, մեր օթօմոպիլը կանգ առաւ յուշնայ վարժարանին առջեւ։ Մ. Ֆրիու ընդունեց մեզ և տարաւ այն սենեակը, ուր կը պահուին ճերմակեղէնները։ Մեր խօսակցութեան միջոցին թուրք սպայ մը եկաւ։

— Աւագ թժիշկ Ապտիլ Գատէր պէյն է, ըսաւ Մ. Ֆրիու։

Հիւանդները այցելելու դացինք։ Դարձին վեց դատարանները գրաւուած էին, գրեթէ 500 հոգի գեղեցիները նստած էին։ Երբեմն՝ դիւնուոր մը կուգար եւ կիր կը ցանէր տախտակամածին վրայ։ Ֆանի մը սենեակներու մէջ տեսանք դիակներ, որոնց տեսքը զարհուրելի էր։ Վրաններու տակ ալ դիակները 3-4 օր կը մնային։ Օդը տաք էր և ողջերը իբր բարձ կը գործածէին այդ դիակները։

ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂ

Պէրլին, 4 Մայիս.— «Ակիէմայնէ Զայթունկ» իր շաբաթական տեսութեան մէջ կը գրէ. «Լոնտոնի դեսպաններու վերջին ժողովին մէջ Դարատաղեան զեկոյց մը յանձնուեցաւ, որ տեղի տուաւ այն ենթադրութեան թէ Դարատաղ վերջին պահուն իր կարծիքը փոխելով պիտի պարպէ Շքեղարան։ դեսպանաժողովը այս զեկոյցին հետեւանքով որոշեց տէրութիւններուն առաջարկել որ վերջին պայմանաժամ մը տրուի Դարատաղի և այս իմաստով Զէթիսեէի դանիլիզին մօտ դիմում մը պատրաստուեցաւ անմիջապէս։ Մինչ այս մինչ այն, նոր իրողութիւն մը իմացուեցաւ, որմէ տեղեկութիւն չունէր դեսպանաժողովը, այսինքն գահաժառանգ Իշխան Տանիլօ Շքեղարան Դարատաղի մայրաքաղաք հոչակեց։ Ասոր վրայ աւելցաւ այս իրիկուն հասած լուրը թէ Դարատաղցի զինուորները ալպանական ծովեզերքին մէջ քանի կէտերը գրաւած են։ Այս իրողութիւնները Լոնտոնի դեսպանաժողովին մնացած յոյսը կը ջրեն։ Հետեւապէս Աւստրիոյ և Իտալիոյ զինուորական գործողութիւնը անհրաժեշտ է։

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԱՐԱՏԱՂ

Հռոմ, 4 Մայիս.— Իտալիա կ'ուզէ Աւստրիան համոզել որ Դարատաղի դէմ գործողութիւն չըլլայ, միեւնոյն ատեն աշխատելով որ ալպանական խնդիրը կարգադրուի։ Դարատաղութիւնները կը շարունակուին։

ԿՈՄՍ ՊԵՐԽԹՕԼՏԻ ԴԻՄ

Վիեննա, 4 Մայիս.— Վիեննական մամուլին մէկ մասը խստիւ կը քննադատէ կոմս Պէրխթօլտի քաղաքականութիւնը, որ Ամերիկան լքանեց, վանելով որ Եւրոպական կնճռոտութիւններ կը ծագին։ «Նայէ Ֆրայէ Բրէսէ» կը հրատարակէ 1897ի աւստրիական պայմանագիրը, որ նորոգուեցաւ 1900ին և 1901ին։ Բ. յօդուածը կ'ըսէ թէ երբ Ալպանիոյ մէջ սիմաթուքուն խանգարուի, Աւստրիա և Իտալիա յանձնառու կ'ըլլան ինքնօրէնութիւն տալ Ալպանիոյ։

ԿՈՄՍ ՄՈՐԼԻԻ ՃԱՌԸ

Լոնտոն, 4 Մայիս.— Դիտութեանց Ակադեմիայէն այս իրիկուան հայկերոյթին միջոցին, Պատան Խորհրդոյ նախագահ կոմս Մորլի ճառ մը խօսելով յայտարարեց թէ Դեսպանաժողովը Բշ. օր լուծումի մը առնէ պիտի զտնուի, որուն ամէն ոք հաւանութիւն պիտի յայտնէ։

*** Ռիւդէր կ'ըսէ. «Շքեղարայի խընդրոյն մէջ նոր իրողութիւն մը յառաջ չեկաւ։ Դեսպանաժողովին վերջին նիստէն ի վեր։ Թէեւ Աւստրիոյ ընթացքը չփոխուեցաւ, սակայն յոյս կայ որ Դեսպանաժողովը Բշ.ի նիստին մէջ ուշադրութեամբ պիտի քննէ Դարատաղի ծանուցագիրը, և դարատաղեան պատուիրակ Մ. Բօրովիչի առաջարկները պիտի լուսաբանեն կացութիւնը և պիտի դիւրացնեն խնդրոյն լուծումը։»

ՉԼՆԹԻ ՏԱԿ ԿԻ ԿԱՆՉՈՒԻՆ

Սերանիկ, 4 Մայիս.— Գրաւեալ վայրերուն Պուլկար զինուորական իշխանութիւնները զէնքի տակ կը կանչեն զինուորական ծառայութեան ընդունակ երիտասարդները, նոյն իսկ անոնք որ տակաւին 20 տարու չկան։ Սէրէզի մէջ կազմուած Մակեդոնական կիսաբաժինը արդէն 8,000 հոգիէ կը բաղկանայ։ Պուլկար զօրքը հրաման ստացաւ պարպելու Սէրէզի յունական տուները, և վրանի տակ բնակելու։ Պուլկար վաշտ մը հասաւ Այվաթովայի հովիտը, Լանկազա։

ԱՅՆՈՒՐՈՂԻ ԴԷՊԵՐԻՆ ՇՈՒՐՋ

Բարիզ, 4 Մայիս.— «Թան» կ'ըսէ թէ Սիտրոզի մէկ վանքին մէջ ծագած խանգութեան հետեւանքով, Պլսոյ ռուս դեսպանը արտասովորութիւն եղաւ Յունաց Պատրիարքէն որ մարտանաւ զրկուի սիտեղ և զօրք հանուի, կարգ կանոնը պահպանելու համար։ Բայց Պատրիարքը մերժեց, յայտարարելով որ Ամենորոգի կանոնագրութիւնը կը մերժէ օտար զօրք հանել այնտեղ։

Մ. ԳԱՐԲՈՒԻՆ ՃՇՈՒՄ

Բարիզ, 4 Մայիս.— Վարչապետ Մ. Պուանքարէ Դանի մէջ ճառ մը արտասանեց քաղաքականութեան կողմէ արուած հայկերոյթին առթիւ, և ըսաւ. «Պալքանեան պատերազմը խորտակեց հին հաւասարակշռութիւնը։ Դաշնակիցները նոր խնդիրներ մէջտեղ հանեցին, որ վեր է վայր չբնէին դիւանագիտութեան գուշակութիւնները։ Դիւանագիտութիւնը դիւրին հեղանգներու առարկայ դարձաւ։ Բայց պէտք է հոչակել այն ծառայութիւնները, զոր մատոյց Լոնտոնի Դեսպանաժողովը, նշանակալից կորովի նախագահութեան մը ներքեւ, եւրոպական խաղաղութեան, զոր երաշխաւորեց։ Դիւանագիտութիւնը վեց ամիս փոխադարձ զիջողութիւններով պահեց Մեծ Տէրութեանց Միութիւնը, և այսպէս թանկագին ժամանակ մը շահեցաւ։ Ֆրանսա կատարեց իր զինակցութեան և բարեկամութեանց պատշաճ դեր մը, որ միանգամայն կը յարմարէր իր կամքին, խոյս տալու կռիւ մը, որուն հետեւանքները անկարելի է գուշակել։» Ճառախօսը ըսաւ թէ անկարելի է հաւատալ թէ խաղաղութիւնը ամէն վտանգէ զերծ է։ «Միայնաս խաղաղութիւն կ'ուզէ, բայց ոչ թէ երկիւղէ ծնած խաղաղութիւն մը։ Զայն ապահովելու համար Ֆրանսա պատրաստ է ընելու ամէն զոհողութիւն։»

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿԱՐԾԻՔԸ

Բեռլերսպուրգ, 4 Մայիս.— «Ութ»ը կ'ըսէ. «Ռուս դիւանագիտութիւնը այն կարծիքէն է թէ Դարատաղի պէտք է կարգադրութիւն ընծայել ընդարձակելու իր հողերը, իր տնտեսական զարգացումին պահանջումներուն համաձայն։ Ուրեմն դիրը նախ և առաջ այն է որ Դարատաղի տնտեսական վիճակը բարւոքի, ինչ որ կարելի է, երբ անոր պատկանին Պայանդի երկու եզերքները։ Ռուս դիւանագիտութիւնը դարձեալ խորհուրդ տուաւ Դարատաղի իր չանձուն պաշտպանութիւնը յանձնել Երբեակ Համաձայնութեան, մանաւանդ Ռուսիոյ, որպէս զի ձեռք բերուի Դարատաղի նպաստաւոր և Աւստրիոյ համար ընդունելի համաձայնութիւն մը։»

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ

Պէլկրատ, 4 Մայիս.— Դ. օր Լոնտոն պիտի մեկնին հաշտութեան պատուիրակ նախկին վարչապետ Մ. Նովակովիչ և Սքուբշինային նախագահ Մ. Նէքօլիչ, որոնք Դեսպանաժողովին պիտի յանձնեն սերբ ազատագրութեան միջնաբերդը, Դաշնակիցներուն մինչեւ գրաւեալ հողերը համեմատական չափով բաժնելու մասին։

ՀԵՐՔՈՒՄ

Սթէնք, 4 Մայիս.— Սթէնքի գործակալութիւնը բացարձակապէս և իբր դիտումնաւոր կը հերքէ, այն լուրերը թէ Յունաստան յարաբերութեան մէջ է Խաստ փաշային հետ։

ՀԵԼԼԷՆԱԿԱՆ ԲՈՂՈՔ

Սթէնք, 4 Մայիս.— Կէս պաշտօնական «Հեսթիա» կ'ըսէ. «Առանց վերապահութեան կարելի չէ ընդունիլ տէրութեանց պատասխանը, որով անոնք կը մերժեն Դաշնակիցներուն վերապահումները Ալպանիոյ սահմանագծումներուն և Եդեսականի կղզիներուն մասին։ Անշուշտ Դաշնակիցները սկզբունքով պիտի ընդունին դարձեալ թշնամութիւններ և հաշտութեան բանակցութեան ձեռնարկել։ Բայց ամէնքն ալ համաձայն են պնդելու եղած վերապահումներուն վրայ յիշեցնելով թէ Տէրութիւնները երբ իրենց միջնորդութիւնը առաջարկեցին Դաշնակիցներէն ուզեցին անոնց պայմանները։

Մ. Ս. ՀՈՐՋ

Մանչայ, 4 Մայիս.— Այսօր երբ Պատնի մեծ-դուքը կառք կը նստէր ձիարշաւ հանելու համար, Եունկ անուն մէկը, որ խելագար կը կարծուի, կառքին պատուհանէն վրայ ցատկեց, ձեռքը պզտիկ դանակ մը բռնած։ Մեծ-դուքը զինքը եռ մղեց և մարդը ձերբակալուեցաւ։ Նոյնի ոստիկանատան մէջ նախ յայտարարեց թէ անիշխանական է և խմբակի մը հրամանին վրայ շարժեցաւ։ Յետոյ ըսաւ թէ կ'ուզէր պարզապէս խնդրագիր մը տալ մեծ-դուքին։

ՃԻ՛ՇՏ ԶԵՐ ՓՆՏՈՒԱԾՔԸ

Վաղուընէ սկսեալ ամէն օր պահանջեցէք բոլոր բարեվանառներէն եւ ծխավանառներէն, Զեր Մարի Փիրը, առողջապահական Ասկեզրոյկը՝

Մտերիմ Զրոյցներ

Սեռական Կեանքի մասին

(մասնաւոր Ցկարներով), որ կը խօսի ամուսնական կեանքի վրայ, ինչպես նաեւ վենեռական ախտերու հիւանդութեանց եւն. եւն.ի վրայ։ Սոյն օգտակար գործը որ կապ ունի ձեր ապագային ու ձեր երջանկութեանին, անհրաժեշտ է երկու սեռի չափահասներու ալ միանգամայն։ Գիրքը ամբողջանալ մօտաւորապէս 40 գրական, գրական 10 փարա։ Ամբողջանալէ յետոյ պիտի իրկնապատկուի գինը։ Հրատարակիչ «Լրոնիս» ժողովրդական գրավաճառանոց եւ «Կիւրէմպէրէկ» Մասենեաստ։ Գրակներու ընդունկեր. «Եփրատ» գործակալութիւն Պապը-Ալի։

ԱՇՄԷՏ ԱԿԱՅԷՖ ՊԱՇՏՕՆԻ ԿՈՉՈՒՄԸ

Կրթական նախարարութիւնը յարմար տեսեր է որ Համալսարանի դրական բամնին մէջ Թրքական պատմութեան և քաղաքակրթութեան նոր դաս մը աւանդուի և անոր ալ դասախօս կարգուեր է իր յօդուածներովը ծանօթ Ասմէտ Ակայէֆ պէյ։

ԳԵՐԻՆԵՐՈՒ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ.— Թուքիոյ և Պուլկարիոյ միջև համաձայնութիւն գոյացած է գերիները փոխանակելու։

ՆԱՀԱՆԳԱՅԻՆ Նոր Օրէնքին վրայ կարգ մը յաւելումներ պիտի ըլլան։ Նախարարաց Խորհուրդը այս մասին քննութիւններ և խորհրդակցութիւններ կը կատարէ։

ՍՆԱՏՕՐԱՆԻ Արեւելեան նահանգները ըմբոստացեալ յանձնաժողովին մէջ հաշտարար դատաւորներ ալ պիտի գտնուին, որոնք հողային խնդիրները պիտի լուծեն և իրենց տուած վճիռները կարելի պիտի չըլլայ վերաքննել կամ քննարկել։

ՄԱՀԱՎՃԻՒ.— Մարկոս, որ Բալուցի Վարդանը սպաննած էր, մահուան դատապարտուեցաւ։ Մահավճիռը վաւերացուեցաւ Կայս. Իրատէով։

ԾՈՎԱՅԻՆ հարիւրապետ Նէշէթ էֆ. գինովցած և Պայազիտի շրջակայքերը թուրք ածխավաճառ մը ծեծած և նոյն իսկ զէնք գործածած ըլլալուն համար օրինական հետապնդումի ենթարկուեցաւ։

- ԱՐԱՐԵՐԷՆ լեռնային գործածութեան համար օսմ. կառավարութեան տուած որոշումը արաբներուն վրայ լաւ տպաւորութիւն գործեր է։ Դպրոցներու այն ուսուցիչները, որոնք արաբերէն չեն գիտեր, պիտի փոխուին։

*** Սուրբիոյ կուսակալը վարժարաններու մէջ դասախօսուած գիրքերը Արաբերէնի թարգմանելու համար յանձնաժողով մը կազմած է։

ՄԵԾ ԴՐՕՍՈՒՀԻ Մասի Սօրկէվա, Ցունատանի հանդուցեալ թագաւորին աղջիկը, որ իր հօր յոյժ զարկաւորութեան ներկայ ըլլալու համար Աթէնք գացած էր, Պոլիս ժամանեց ռուսական Զինուէֆի շոգենաւով, Բեթերսպուրգ դառնալու համար։ Ռուս դեսպան Մ. Կիրս և ուրիշ պաշտօնատարներ Մեծ դքսուհիին այցելութիւն տուին։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԻԳՏԱՄ»Ի ԽՄԲԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ

Զենք կարծեր որ գրչի պարզ սպալի մը արդիւնք ըլլայ այն ոգեղ ձեւը, որ երեւցաւ երէկի «Իգտամի մէջ, ուր Վահմաշուք Պօղոս փաշա Նուպար կ'անուանուի... «Պօղոս էֆէնտի»։

«Իգտամ»ի երկու ջով խմբագիրները, արտօնատէրն ու Ալի Բէյմ, Բարիզէն, Լոնտոնէն, Վիեննայէն փոփոխակի յօդուածներ կը տեղացնեն իրենց թերթին. «Եւրոպացիի պէս ապրինք, քաղաքակրթուինք, մեր պակասները ճանչնանք» և ուրիշ այս տեսակ ունայնամիտ նախադասութիւններ հոլովելով, մինչ հոս իրենց խմբագրատան մէջ քաղաքավարութեան ամենատարրական կանոններուն իսկ դէմ ըմբոստացող խմբագիրներ ունին, որոնք չեն գիտեր թէ ուղղակի կայսերական կառավարութեան ֆէրմանովն է որ աշխարհառչակ պետական մարդուն, Եդիպտոսի բարերար ոգիին, Նուպար փաշայի զաւակը Պօղոս փաշա, արժանաւոր իր հօրմանն առաքինութիւններով, այդ ատիճանին բարձրացած է։

«Իգտամ»ի այս մտայնութիւնը անուղղելի է։ Այդ թերթը Սահմանադրութեան եռքը հաղարումէկ չարիքներու մէջէն անցաւ, բայց հարկաւ ասիկա չի չահեցներ եռքը հաղարումէկ չարիքներու մէջէն անցաւ, բայց հարկաւ ասիկա չի չահեցներ զբղգոեր մեզ։ Միայն թէ մեր ցաւը և նոգեկանքը կը յայտնենք «Իգտամ»ի, որ կայսերական կառավարութեան կողմէ տրուած և ամբողջ քաղաքակրթ Եւրոպայի դասիներուն կողմէ ընդունուած ու ճանչցուած Եդիպտահայ ՄԵԾԱՆՈՒՆ ԲԱՇԱՅԻՆ կուտայ լոկ «Պօղոս էֆէնտի» խարեպատիր, նախանձոտ, մանաւանդ թէ սուտ յոլջորջումը։ Բայց ուելորդ է երկարել...։

ՄՈՒԾ ԵՒ ՔՂԻ

Մուշէն Պարտիարքարանի ուղղուած է հետեւեալ պաշտօնական հեռագիրը Ապրիլ 20 թուականով.— Անցեալ օր Քիւրտերու կողմէ Սոլ գիւղէն չորս ձիեր յափշտակուեցան, ծանօթ բռնակալներէն Գաղամուք օղլու Ալիի դրդումով իր տըղան Գէօլոն սպաններ են։ Սամոթցի Սելիմ պէյ ու արբանեակները Աղբի գիւղի ոչխարները յափշտակելու համար նոյն գիւղի վրայ յարձակեր և կացինով ծանրապէս վիրաւորեր են Տիգրան Երկոյանը։ Սպանիչներէն ու յափշտակիչներէն ոչ մէկը չէ ձերբակալուած։ Գարնան բացուելուն հետ այս գէպքերուն յանախելը ժողովուրդը ահ ու սարսափի մատնած է։

Քղիէն Պարտիարքարանի ուղղուած է հետեւեալ պաշտօնական հեռագիրը Ապրիլ 20 թուականով.— Ալբդանցի Հըլէ օղէի Հասան քանի մը օր առաջ Սագանոցի Ցուակիսի ջաղացքը տյրեց, մեր կողմը տեղի ունեցած բռնութիւններուն հակառակ ձերբակալուած չըլլալով յիշեալը երեկ ցերեկին միանալով Ահմէտ օղլի Մուհամմէտի հետ յիշեալ Ցուակիսը սպաննեց։ Դէպքերը իրարու կը յաջորդեն, ժողովուրդը երկիւղի մէջ է։

Մուշէն Պարտիարքարանի ուղղուած է հետեւեալ պաշտօնական հեռագիրը Ապրիլ 21 թուականով.— Եղերական կացութիւնը կը շարունակէ, այսօր Մշոյ հարկահաւաք պաշտօնեան Աղայեան Խոսրով էֆէնտի Հանոճի գիւղի ազայի տան մէջ, հարկահաւաքներու և ոստիկանութեան ներկայութեան, զնդակով վիրաւորեցաւ։ Խոյթի Հայերը Քիւրտերուն կողմէ արդիլուեցան վարուցան ընելու։

ԴԱՐՁԵԱԼ ՀԱՅՐՆԻ ԴԷՊԻՒՆ ՇՈՒՐՋ

Պարտիարքարան ուղղուած ապրիլ 13 թուականաւ պաշտօնական նամակէն քաղուած.—

Մէկ քանի օր առաջ տեղս ժամանեց Գօզանի միթէսարիֆը, որ պաշտօնաւորներ իրողութիւնը քննել անկողմնակալութեամբ և սակայն անիկայ սկսաւ բացարձակապէս ժամանամանների կողմը բռնել, պաշտպանելով անոնց սարքը, և կը ջանայ յանցանքը բեռցնել Հայերուն վրայ։ Այս նպատակաւ անոնցմէ 70-80ի չափ զանազան դասակարգի անձերու կոչնագիր ղրկուած է հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ, ոմանց իբր «Ինկիլեթը տաբիիլեի ելալ» ընդոնիներու և այլոց իբր «Թէչիրի սիլան» ամբաստանուածներու։ Բնական է որ եթէ միթէսարիֆին միտքը բարեացակամ, անկողմնակալ ու խաղաղասիրական ոգւով շարժիլ էր ու հաւատարիմ ժողովրդեան հանդէպ զէշ դիտաւորութիւն մը չունէր, աւելի կարճ միջոցով ու արդարապէս գործին վախճան մը կը տրուէր։ միթէսարիֆը միանգամայն ատելութեամբ լեցուած է հայ դայմագամին դէմ, զոր պաշտօնակ ընելու միջոցները կը խորհի, փոխանակ վարձատրութեան արժանի դատելու զինքը անմիջապէս դէպքին առաջքը առնել յաջողելուն համար։

ՆՈՐ ԿԻՐԱԿԻՒ ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՂԱԼԱԹԻՈՅ Ս. ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

ՕՏԱՐ ԲԱՐՁՐԱՍՏԻՃԱՆ ԱՆՁՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ՀԻԱՑՈՒՄ ԿԸ ԵԱՑՏՆԵՆ

Ինչպէս ծանուցած էինք, երէկ, Նոր կիրակի, Օրմանեան Սրբազան պատարագեց Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ և քարոզեց։ Երդեցողութիւնները կատարուեցան Կոմիտաս Վ.ի խումբին կողմէ, շատ յաջող և յուզիչ կերպով։ Թէեւ իրիկուան թուրքերէն թերթերէն ոմանք գրած էին, թէ անգլիական և ֆրանսական դեսպանները ներկայ եղած են արարողութեանց, սակայն այս լուրը սխալ է, միայն առաջը սա է որ ֆրանսական դեսպանին կինը Տիկին Պօմտաս և իր քոյրը, ինչպէս նաեւ նոյն դեսպանատան զին. կցորդին տիկինը Տ. Կոմիտաս վարդ.ի փափաք յայտնած էին ներկայ գտնուիլ Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին, ունենալու հայկական եկեղեցական արարողութիւնները, մանաւանդ իր խումբին կողմէ երգուած։ Բայց վերջին պահուն յիշեալ տիկինները չեն կրցած գալ, և ֆրանսական հիւպատոսարանի թարգման Նշան էֆ. Գալըպճեանը ղրկած էին իմց տալու։ Այսու հանդերձ՝ կը նշմարուէին բազմաթիւ օտարական անձնաւորութիւններ, որոնց յայտնուած էր դասին աջ կողմը։ Ասոնցմէ յիշենք՝ բացի Նշան էֆ. Գալըպճեանէ, Ֆրանս. դեսպանատան գործակատարին կինը Տիկին Պօր, Ճիպրալթարի անգլիական հրամանատարին տղան (որ սպայ է մայրաքաղաքիս Ջուրերուն մէջ գտնուող անգլ. նաւաբաժնին մէջ), ինչպէս նաեւ հոլանտական և անգլիական զբահաւորներէ բազմաթիւ սպաներ, եղն.։

Հիւրերը ամէնքն ալ մեծ հիացում յայտնած են հայկական եկեղեցական արարողութեանց և երգեցողութեանց մասին։

ՆՈՐԱԿԱԶՄ հարստահարական յանձնաժողովը երէկ իր անդրանիկ նիստը գումարեց Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, և գործի ձեռնարկեց։

ԱՇԵՍ ԶՈՐԵՐԵՇԱՐԹԻ առաւօտ Գումգարու Ալիպէյ զառիվարին տակ գտնուած հանգուցեալ բերդագի Օռնիկի խանութի ապրանքները աճուրդով պիտի ծախուին «քասամ»ի ձեռամբ։ Հետեւաբար կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ ամէն անոնք, որոնք կը փափաքին գիւրամատչելի գինով խանութի մը տէր ըլլալ պատրաստ, իրեն յանախորդներով։

ԳԱՅԵՄԻ մը պատրաստ և մաքուր կարասիներ ասան գինով կը ծախուին, փափաքողը դիմէ Զաքմաքճիլար Մեծ Նոր Խան, թիւ. 23 սենեակ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՐԱՏԱՂ ՏԵՂԻ ԿՈՒՏԱՑ

Բարիզ, 5 Մայիս.— «Մաթէն» կը ծանուցանէ թէ Գարատաղը այսօր պիտի հաւանի Շքօտրան պարպել։

Ռուսիա կրկին դիմումներ կատարեց Զէթինէէի և Պելկրատի կառավարութեանց մօտ։

Լոնտոն, 5 Մայիս.— «Թայմզ» կ'իմանայ թէ Գարատաղցիները կ'սկսին Շքօտրան պարպել։

Այս լուրը տակաւին չի հաստատուեցաւ։

Պերլին 5 Մայիս.— Նիքօլա թագաւորը կը հաւանի Շքօտրան պարպել։

Վիեննա 5 Մայիս.— Զէթինէէն եկած պաշտօնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Նիքօլա թագաւորը տէրութեանց դեսպաններուն յայտնած է որ ինք կը հաւանի Շքօտրան պարպել։

Զրոյց կը շրջի, որը վերապահութեամբ կը հաղորդեմ ձեզ, թէ Աւստրիա կը սպասէ Տուրացցոյի պարպումին Սերպերուն կողմէ, որ նորերգի օր վերջանալով աւստրիական զինուորները հոն ցամաք պիտի ելլեն։

ԳԱՐԱՏԱՂԻ ԴԱՇԼԻՃԸ ՀՐԱԺԱՐԱԾ

ՆԻՔՕԼԱ ԹԱԳԱՒՈՐԸ ԺԱՄԱՆԱԿ ՇԱՀԻԼ Կ'ՈՒԶԷ

Բարիզ, 5 Մայիս.— (Սարպողական) Հավասի գործակալութիւնը հետեւեալ հեռագիրը ստացաւ Զէթինէէն.—

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ նիստ գումարելով առաջարկեց Նիքօլա թագաւորին տեղի չտալ Շքօտրայի խնդրին մէջ, եթէ նոյն իսկ պատերազմ ըլլայ անոր արդիւնքը։

Թագաւորը մերժելով դահլիճին առաջարկը, վերջինը իր հրաժարականը տուաւ։

Պերլին 5 մայիս.— Նախարարաց Խորհուրդին մէջ նախարարները խորհուրդ տուին թագաւորին չյանձնել Շքօտան. նոյնիսկ Աւստրիոյ կողմէ պատերազմ ծագելու պարագային։ Թագաւորին մերժումին վրայ դահլիճը հրաժարեցաւ։

Լոնտոն, 5 Մայիս.— «Թայմզ» կը ծանուցանէ թէ Գարատաղի դահլիճը հրաժարած է, բայց միեւնոյն ատեն կը կասկածի թէ Նիքօլա թագաւորին կողմէ հնարք մը ըլլայ ատիկա ժամանակ շահելու համար։

Վիեննա, 5 Մայիս.— Գարատաղեան դահլիճի հրաժարման լուրը նպաստաւոր ազդեցութիւն գործեց սակարանին մէջ։ Պեռական արժեթուղթերու դինը բարձրացում կրեց։

Պերլին 5 Մայիս.— Պերլինի քաղաքական շրջանակները հանրային կարծիքը կ'զգուշացնեն չափազանցեալ լաւատեսութեան մը դէմ, որովհետեւ, կ'ըսեն անոնք Գարատաղը մտադրութիւն յայտնած է Շքօտրան պարպել առանց սակայն պարպումի թուականը որոշելու։

ՆՈՐ ԵՐԵՒՈՅԹ ԱԼԳԱՆԱԿԱՆ ԽՆԴՐՈՅՆ ՄԷՋ

Լոնտոնէն երէկ առաւօտ ժամը 4ին հետեւեալ կարեւոր հեռագիրը ստացուեցաւ։

«Թայմզ» և «Տէյլի Թէլէկրաֆ» Զէթինէէէ կ'իմանան թէ Գորտաղ արամադիր է դեսպաններու այսօրուան ժողովէն առաջ յայտարարել թէ պիտի պարպէ Շքօտրան և պիտի դիմի տէրութեանց վճռանձնութեան։ Երկի մեծ ժողով տեղի ունեցաւ Զէթինէէի մէջ։ Նոյն իսկ զօրավարները տէրութեանց պահանջումին համակերպելու որոշում տուին։ Կացութիւնը բարւոքած կը նկատուի։

Թէեւ այս տեղեկութիւնները պաշտօնական հանդամանք չունին, բայց արժանահաւատ կ'երեւան, նկատելով որ «Թայմզ» և «Տէյլի Թէլէկրաֆ» թերեւօրէն մէջտեղ պիտի չնետէին այսքան կարեւոր լուր մը։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՄԲՈՒ ԾԽՔԸ

ՊԷՍԱՐԻԱ ԷՖ. ԿԸ ՄԵԿՆԻ ԱՅՍՕՐ

Օսմ. պատուիրակները երէկ երմտական նախարարութենէն ստացան իրենց ճանապարհածախսը 400ական ոսկի, իսկոյն մեկնելու համար Լոնտոն։ Կը տեղեկանանք թէ օսմ. պատուիրակ Պեսարիա էֆ. իսկոյն կը մեկնի Լոնտոն Բարիզի ճամբով։ Իսկ Բէյրիտ պէյ և Օսման Նիզամի փաշա յաւելեալ հինգշաբթի օր պիտի մեկնի Լոնտոն։ Օսման Նիզամի փաշա Վիեննայի մէջ երկու օր պիտի կենայ, ուր Հիւսէյին Հիլմի փաշայի հետ պիտի խորհրդակցի իր ստանձնած պաշտօնին վերաբերող խնդիրներու շուրջ։

ՀԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ՏԵՍԱԿՑԻՆ

Հաշտութեան պատուիրակ Օսման Նիզամի փաշա և Պեսարիա էֆ. երէկ վարչապետին հետ տեսակցութիւն մը ունեցան։

ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԸ

Կը տեղեկանանք թէ հաշտութեան բանակցութիւնները հանգրուանի մը հասնելով Զէյթունցի Մելիտոնեան կարապետ աւագակներ պատղ Շէքերեան Կարապետիոնտ առջի դիշեր քաղաքին հիւսիսային կողմը կամուրջին մօտ իրարու դէմ հրազէն կը պարպեն դինուորներէն մին կը հանդիպի Շէքերեան կարապետի որ կը մեռնի անմիջապէս, ոճրագործը կը հետապնդուի։

ԵՐԵԱԿ ԶԻՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԴԻՐՔԸ

Բարիզ, 5-Մայիս.— Կը հաւատուի թէ Երբեակ Զինակցութեան դեսպանները որոշած են այսօր բացատրութիւն պահանջել Լոնտոնի դեռապահանորդարանի մէջ Իտալիոյ և Աւստրիոյ մտադրութեանց շուրջ։

Պուտապէշթ 5 Մայիս.— Կէսօրին նախարարաց Խորհուրդը լրանալէ վերջ վարչապետ Մ. Լուքաչ Երեսփ. ժողով եկաւ, ուր հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.—

«Մեր Զէթինէէի դեսպանէն եկած մէկ հեռագրին համաձայն Նիքօլա թագաւորը որոշած է Տէրութիւնից յայտնել թէ ինք առանց վերապահութեան պիտի պարպէ Շքօտրան։

Մ. Լուքաչ աւելցուց.- «Այդ բարեբախտ արդիւնքը կը պարտինք Աւստրիոյ բռնած վճռական ընթացքին։ Աւստրեհունգարական թագաւորութիւնը այն միեւնոյն հաստատակամութիւնով, որ ցոյց տուաւ մինչեւ հիմա, պիտի պահանջէ որ Շքօտրան պարպուի անմիջական կերպով։

ԿԱՑՈՒՈՒԹԻՒՆԸ ՇՔՕՏՐԱՅԻ ՄԷՋ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՄԻՋՈՑԻՆ

Շքօտրայի գրաւումէն յետոյ «Ժուռնալ»ի Թղթակիրը հետեւեալ նամակը կ'ուղղէ, որ յայտնման ենթարկուած է.— Երեք ամիսէ ի վեր սոսկալի թշուառութիւն մը կը տիրէր Շքօտրայի մէջ։ Կ'ըսեն թէ օրական երեսուն մարդ կը մեռնէր անօթութենէ։ Ուտեստեղէններու դինը անգին բարձրութեան մը հասած էր։ Օրինակի համար մէկ քիլօ ալիւրը կ'արժէր 9 քուրուն, մէկ քիլօ միսը 4 քուրուն։

Աղբատ դասակարգը այս կացութենէն շատ տառապած է։ Ամէն տեղ դալկահար և ազազուն դէմքեր կը նշմարուին։

Կը պատմեն թէ երկու ամիս առաջ Գարատաղցիներու կողմէ քաղաքը ոմբ բակոծումի մը ենթարկուելու հետեւանքով ժողովուրդը հաւաքուեր է պատուիրակութիւն մը ղրկել Էսատ փաշայի մօտ, վերջինին յայտնելու համար կաթոլիկ հասարակութեան բաղձանքը, բայց Էսատ փաշա մերժեր է զանոնք։

Քանի մը օր յետոյ ժողովուրդը կ'սկսի ապատամբիլ. այն ժամանակ խիստ միջոցներ ձեռք կ'առնուին արգիլելու համար ու է շարժում որ նպատակ ունի ճընշում բանեցնել իշխանութեանց վրայ որպէսզի քաղաքը յանձնեն։

Բազմաթիւ կաթոլիկներ բանտ կը դրուին. կասկածելի տուներուն վրայ պանակ զինուորներ կը դրուին հսկողութեան համար։ Ատենէց յետոյ ամբողջ ժողովուրդը կը համակերպի ամէն տեսակ զրկանք կրելու։

Վերջին ժամանակները Էսատ փաշա կը վախնար ժողովրդի գրգռութենէն և կ'ըսուի թէ զգուշութիւններ ձեռք կ'առնէր հաւանական մահափորձի մը դէմ. միջնաբերդը և ամրութիւնները այցելելու միջոցին միշտ զինուորներով շրջապատուած էր։

Քաղաքին մէջ քանի մը տուներ քանդուած են ռումբերի. ուրիշ շէնքեր, որոնց մէջ է նաեւ կաթոլիկներու Մայր եկեղեցին, թնասուած են։

ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ դեսպաններու այցելութեան օրն էր, վեց մեծ տէրութեանց դեսպանները Ի. Դուռ գալով արտաքին գործոց Նախարար Սաֆտ Հալիմ փաշայի հետ տեսակցեցան։

Դեսպանները յետոյ, բայի ռուս դեսպանէն տեսակցեցան նաև. վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի հետ։

ՋՕՆԱՋՕՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով Սուլթանին ներկայացաւ և քաղաքական կացութեան վրայ տեղեկութիւններ հաղորդեց։

*** Հաշտութեան Ա. պատուիրակ Օսման Նիզամի փաշա երէկ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Վարչապետ Մահմուտ Շեվքէթ փաշայի հետ։

*** Մաքսատան Մարտի հասոյթը նախորդ տարուան Մարտի հասոյթէն երեք միլիոն ղրշ. պակաս եղած է։

*** Հօնա Սապրի էֆ., որ գինով վիճակի մէջ ասոր անոր դէմ յարձակում գործած, ոստիկանները նախատած և կառավարութեան դէմ լեզու ապարութիւն ըրած էր, Պատերազմական Ատեանին յանձնուեցաւ։

*** Իտալական Սան Մարքօ մարտանաւը, որ Պոլիս կը գտնուի, պատարաստութիւն կը տեսնէ մեկնելու։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԵՐՔՈՒՄ ՄԸ, ՈՐ ԿԸ ՀԱՍՏԱՏԷ

Հռոմ, 4 Մայիս.— Հոս կը հերքուի այն լուրը, որուն համեմատ իբր թէ իտալական կառավարութիւնը Անգօնայի և Գարրի միջեւ 40,000 հոգի հաւաքած ըլլայ։ Իտալիան արդէն երկար ժամանակէ ի վեր նախատեսած ըլլալով Ադրիական միւս կողմը միջամտութեան մը հաւանականութիւնը, հարկ եղած միջոցները ձեռք առած էր Ադրիական մէջ զօրաքանակի մը փոխադրութեան մասին, որ կրնա կատարուիլ առանց սուէշ ճիգի և քանի մը ժամուան մէջ։ Այսու հանդերձ, ստոյգ է որ այս զօրաքանակին փոխադրութեան միջոցները պատրաստ են ի պահանջել հարկին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՏՈՒԳԱՆԴԸ

Սոֆիա, 4.— Բազմաթիւ պետական անձնաւորութիւններ Սոֆիայի կառավարութեան ներկայացուցած են ծանուցագիր մը՝ խնդրելով տեղեկանալ այն միջոցներուն, որոնք ձեռք առնուած են պատերազմական տուգանքի մասին, որուած ըլլալով պալքանեան զինակիցներուն յաւելեալ պահանջները։

ԱԻՍՏՐՕ-ՍԵՐԲՈ-ԳԱՐԱՏԱՂԵԱՆ ՎԷՃԻ ՄԸ ՊԱՐԱԴԱՅԻՆ

Հռոմ, 4.— Գերկրատէն «Բոռիէրա Տէլլա Սէռա»ի կը հեռագրեն թէ այն պարագային, որ Աւստրիա դրաւէ Նովի-Պազարի սանճակը և առանձին գործողութիւն մը կատարէ Գարատաղի դէմ, Սերպիա պիտի միջամտէ։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ զինակիցներուն միջեւ կնքուած համաձայնութեան մը համեմատ, Աւստրիոյ Սերպիոյ և Գարատաղի միջեւ վէճի մը պարագային, Պուլկարիա պիտի մասնակցի 200,000 և Ցունատան 100,000 հոգիով։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Հռոմ, 4.— Կատաղի զբաւման տոթիւ, Հռոմի Ֆրանսական գործակատարը Ֆրանսական կառավարութեան դոհունակութիւնը հաղորդեց որ Իտալիա վերջապէս գիւտած է նոր զաղթականութեան սահմանը, Ֆրանսայի և Իտալիոյ միջեւ առանց ո և է թիւրիմացութեան տեղի տալու։

Հռոմ, 4.— Թունեզէն կը հեռագրուի թէ Ֆրանսական իշխանութիւնները զինաթափ ըրած են նախկին օսմ. երեսփոխան էլ-Գարուեիի կուսակիցները, որոնք թունեզ ապատամբած էին։

ՕՍՄ. ԱՌԵՒՏՐ. ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ պատիւ ունի ծանուցանել թէ իր ամբողջովին հաստատուած բաժնեթուղթերուն թիւ 1 կարմնին փոխարէն պիտի վճարէ (Ն. Տ.) 5 Մայիս 1913էն 15.5 ղրուշ ոսկեղրամ։ 1—8

ՊԱՏՈՒԱՒՈՐ երիտասարդ մը Բերայի կողմը կահաւորուած սենեակ մը կը փնտռէ ընտանիքի մէջ։ Դիմել խմբագրութեանս Ա. Մ. հասցէով։

ԻՆՃԷ ՍԱԶ.— Գաւը գիւղ, Սազուրտը Զէյտէի գտնուած զբօսարանը այս անգամ նոր վարձակալներուն կողմէ մեծ զոհողութիւններով գեղեցիկ պարտէզի մը վերածուեցաւ։ Ըմպելիներուն մաքրութենէն և ժամանութենէն շատ գոհ պիտի մնան յաճախորդները։ Խորէլէկին օրուընէն, այսինքն Դշ.էն սկսեալ ուրբաթ և կիրակի օրերը այրերու և Բշ. ու Դշ. օրերը կիներու յատուկ պիտի ըլլայ և ինձէ սպի ընտիր խումբ մը պիտի նուագէ։ Ցուցմը կը կազմեն քէմանչէի Սլէյքօ էֆ., Քանոնի Նարիպ էֆ., Ուտի Դրիգոր էֆ., լաւութեամբ և հանչնալ Ոզրիկ էֆ., հանչնալ Ատրիկ զատէ Պօղոս էֆ. և հանչնալ Սկիւտարցի Ցովսէփ էֆ.։

ՕՍՄԱՆԵԱՆ
ԱՐՏՕԵՆԱԼ ՄԵԾ ՋԻՆԱՎԱՃԱՌ
ՄԿՐՏԻՉ ՖՐԻՆԳԵԱՆ
ՈՒՐԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ՄԷՍԱՍԷՖ ԽԱՆ ԹԻՒ 29, 30, 31, 32, 33

Մասնաճիւղեր կարեւոր կենտրոններու մէջ թղթակցութիւն ամէն լեզուներ։

էն տեսակ զէնք և փամփուշտ ինչպէս նաև որսի հրացաններ չափաւոր գիներով կը ծախուին։ Գուսաներէ եկած յանձնարարութիւնք կ'ընդունի։ 23

ուն, և կանոնաւոր կազմակերպութեան ցնորիւ՝ 24 ժամուան մէջ կը կատարուին առաքումները։

ՍԿԶԲԱՄԲ ԴՈՐԾԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԴԱՆԵՒԿ Ե

ԼԱ ՎԻՔԹՈՐԻԱ ՏԸ ՊԵՌԼԷՆ

ՅԱՄԱՔԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ
ԱՍՏԵՆԱԱՐԵՒՈՐ ԱՊԱՍՈՒՈՎ, ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ ԵՒ ԱՐԿԱՆԻ ԴԷՄ
ՀԻՄՆՈՒՍԸ 1853 Սեպտեմբեր 26ին
Գերմանական կառավարութեան
Հսկողութեան ներքեւ

1911 տարւոյ վերջ կեանքի
Ապահովագրութիւն ֆր. 2,620,486,385
Ընդհ. գոյք » 1,092,900,386
1911ի չափի և բրիմի
Ընդհ. հասոյթ » 223,560,489

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՄԱՆԱՅԻՆ, Գալաթիա, Վօյվոտա փողոց
ՏՆՕՐԷՆ Պ. Ժ. ՔՕՀԷՆ

ن. سفراوغلی
سیغاره کاغذی فابریقاسی
کوچوك یلدیز خان نومره ٥

ԿԵՂԾԵՐԷՆ ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ

Հռչակաւոր «Պաֆրա» սիկարի թուղթին բարձրթիւ կեղծերը հանուած են։ Ուստի յարգոյ հասարակութիւնը, բուն «Պաֆրա»ի ընտիր թուղթը դրծածելու համար, կը հրաւիրուի ուշադրութիւն ընել սիկարի թուղթերուն վրայ գրուած «Պաֆրա» բառին և «Սէֆէր օղլու» կնիքին։

ՅՕՖԻ Ջ. ՀԷՋԷՔԵՃԵԱՆ

ՔԱՌՆԱԳԻՏ Ձ.
ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆՆ ԵՒ ՄՈՐՔԻՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Գեղական և Ազգ. հիւանդանոցներու մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով կարմ ժամանակի մէջ կը գտնուիլ հոն և նոր ցեղմամբ՝ երիգիմանոցի (պէտարէք), միջատասիրաց, ոտի շրջանի բոլոր ցաւերու, գէշ դաժանամէ լուսով եկած ամորձիներու ուռեցքներու, ծնոտագոյնի, ականջի, քիթի, շրջանի վերջերու բորբոքումներու համար Վարիի նոյնանոյ գործիքով մասաժ, օրգազդի և ձուլարաններու անգամ։

Գոգիականներու համար ամբողջական գարմանումներու հետ էլեքթրիք Սոլիտոնի երակային ներարկումները մասնաւոր ինքնագով կը կատարէ - դիւրամատոյց չէր գնով։

Բացի Վարիանեն, իր գարմանումներն ամի զանուած կիւանդներուն թարթի, մեղի, քանի մանրէաբանական քննութիւններ առնոյ վճռական։ Բացի կիրակէ, ամէն օր կը գտնուի Գալաթա, Սէնի Իսահակեան եաւասի թիւ 4, Հայկ Անկիրեան դեղատան։ ՍԻԿԻՐՆԱՐԻՐ բոլորը ձրի։

Ն. ՔԹՐ. Հ.

ՄԱՍՆԱԳԷՏ.
ԾՆՆԴԱՄԱՅԱԿԱՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԻԿԱՆ ՀԻ ... ՕՐԻԵԱՆ
Գիւղական ամենավերջին ... ընդամ կը դարմանի հիմա նոր ցեր ... սիրիս նը, դժուարամարսելիութիւն, ախտաս թիւնը, ծանկոտ միզամա... արիկամանի։ Իսկ թրամբոտի էր։ ազատիւնները։ Իսկ ֆրանկոտի ամէն տեսակները կարէ ժամանակի մէջ հիմնովին կը բուժէ ի հարկին 606 ի ցիճուկով։ Հիւանդ կ'ընդունի, բայց ի կիրակէ ամէն օր Պահնի գաղտ., Գոզատաֆին դէմ, Սիմանպոլ քան, թիւ 13, իր մասնաւոր դարմանատան մէջ։ Հիւանդաբեր օրերը ձրի։ 50—40

ԱԶՔԸ ԼՈՅՍ

ՄՈՐՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ
ՈՒՆԵՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Եկզէմա (Թուզլու պալկամ), բորոտութիւն (ուլուգ), ամէն տեսակ այրուածք, ձեռքերու և ծիծերու ճաթածներ կամ ճեղքուածքներ, անդամներուն կարծուած ամէն քերուքտուքները, մորթի տյոուցքներ (չիպան) վերջապէս առ հասարակ բոլոր մորթային բորբոքում կամ հիւանդութիւն ունեցողները չյուսահատին այլեւս, թող գործածեն։

ԷԿԶԷՄԱԹՈՒԼԸ

Այս նոր և հրաշալի դեղը որ քիչ ժամանակի մէջ ընդհանուր Եւրոպայի և Թուրքիոյ զարմանքը գրաւեց և գնահատութեան արժանացաւ իր անմիջական ամոքիչ և բուժիչ յատկութիւններով։ Գին 8 ղրշ., զաւառներու համար 10 ղրշ.։

Թուրքիոյ համար վաճառման միակ կեդրոնատեղին, Ս. ՄԻՆԱՍԵԱՆ դեղատան, Պանչէ Գարու։

ՕՍՄ. ԱՒԵՏԻՍ. ԴՐԱՄԱՏԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Ընկերութեան Տ. Տ. Բաժնետէրերը կը հրաւիրուին տարեկան Ընդհ. ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ 18 տարի 2 մայիս 1113, Ուրբաթ օր, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին իր գործատեղին։

ՕՐԱԿԱՐԳ

1.— Հաշուեցուցում վարչական Խորհուրդի և հաշուեքննիչներու տեղեկագրերու։ Ներկայում ժողովին հաստատելու համար հաշուեկշիռ և շահ ու զէնի հաշիւներուն։ Արձակում պատասխանատուութենէ վարչական խորհուրդի նախագահ տարիշրջանին համար։

2.— Վաւերացում Տ. Արշակ Դարամկեղանի ընտրութեան իբր վարչական խորհուրդի անդամ։

3.— Անուանում հաշուեքննիչներու նոր տարեշրջանին համար և որոշում անոնց վարձատրութեան։

Բաժնետէրերը պարտաւոր են ընդհ. ժողովին մասնակցելու համար իրենց բաժնեթուղթերը հասատաւորեցնելու ազնուական յանձնել, գումարումի թաւալանին տասնուօրն առաջ։

Ընդհ. ժողովին մասնակցելու իրաւունք ունեցող ամէն բաժնեպէր կրնայ փոխանցել կարգել իրեն, նոյն ժողովին մասնակցող օրիր բաժնեպէր մը։

Ընդհ. ժողովին ներկայ գտնուելու և քուէարկելու իրաւունք ունին միայն այն բաժնեպէրերը, որոնք առնուազն 20 բաժնեթուղթ ունին։

Նուազ քանակութեամբ բաժնեթուղթ ունեցողները կրնան միանալով պահանջեալ թիւը կազմել և մասնակցիլ ժողովին իրենցմէ մէկուն միջոցաւ կամ փոխանցող կարգելով ժողովին մասնակցելու իրաւունք ունեցող բաժնեպէր մը։

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ԹԷՈՓԻԿԻ 1913 ՏԱՐԵՑՈՒՑԸ

ԱՄԵՆՈՒՆ ՏԱՐԵՑՈՒՑԸ
ԳԻՆ 12 ՂՐՇ. ԳԻՒԱՂ 15 ՂՐՇ.
ԵՒ ԱՐԱՒԻ ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ
ԿՈՂՁԵՆՁԻԿՔԸ

ԳԻՆ 2 Ղրշ. ԳԻՒԱՂ 2,50
Կարդանակներ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ... Գալաթա. Գոնեկ Գարու։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ ԳԼՈՒՐԻ Կ. Ս. Ա. ԼԻՊՍԱՆԵԱՆԻ.— Ցիշեալը պատիւ ունի ծանուցանել իր բազմաթիւ յարգելի յաճախորդաց և ի մասնաւորի մեր պատուարժան մերձաւորեալ թէ Պոլսոյ Պալատ Բազար Սրսան խանի մէջ հաստատած գրասենեակը Պոլսոյ Պալատ Բազարի Թամիս փողոց Ճամը խան 13 թիւ գրասենեակը փոխադրած է։ Խորհրդատուութիւնը ըստ առաջնոյն ձրի է։

25—4

ՍԵՓ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
„ՄԱՆԶՈՒՄԷ"Ի ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ՀԱՆՐ. ԳՈՐԾԱԿԱՑԱՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մանուածէնի անբաւականութիւնը դիւրութիւն չէ տալու համար ժողովրդի։ Հանրային Դործակատարութեան ընկերութիւն ամառոյ ընկերութիւն մը կազմած։ Դարձ գործարանը և ձեռնտու մենաւորութիւններ բոլոր տեսակ, զոր է տոմսիկ։ Գալաթան և թէ գաւառներն յանձնարարուած գաղտնի փոխանորդութիւններ, գրասենեակ և վարչական կառավարութիւն, ինքնագործութիւն զայ։ Նոր գործիքներ, թիմիթիթիւ և կալուածական ապրանքներու գնդակներ, գրամագլուխներ և ապահովագրական մարդիներու գործունէութիւն, մենաւորներ։ Ինքնագործներ, վճռաբանութիւններ ուղարկեալ ժողովարարութիւն։ Իսկ գէնը ժողովի վարչական և կառուցեան ազնիւ։

Դիմել Գալա Ալի ճանապարհի Խմբագրատան Հանրային Գործակատարութեան Ընկերութեան անունով Ս. Քաղաքեան էֆ.։

ՓԷՍ ԲԱԹԷՐՆԷԼ

1841ին հիմնուած ի Բարիզ

Երանական ապահովագրական ապահովագրական ընկերութիւն որ կը գտնուի կառավարութեան անմիջական հսկողութեան տակ։

ՄԻՄԻԱՅՆ ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և պահեստի գումար 70,000,000 ֆր.
Մինչեւ 1909ի վերջը հատուցուած գումար 358,000,000 »

Իր չափաւոր սակայները և պարզ ու մեկին պայմանները Փէս Բաթերնէլի մինչ այսօր ունեցած հակայարգալի յաջողութեան գաղտնիքը եղած են։

Ամէն տեսակ կեանքի ապահովագրութիւն, ի դէպ մահու և ի դէպ կենդանութեան։ Պատիներու համար մասնաւոր և օգտակար պայմաններ։

Ընկերութեան գրասենեակն է ՓԷՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷ

Տնօրէն համար Թուրքիոյ, Եգիպտոսի և Եգիպտոսի
ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Գալաթա, Բաաշ Դարիլիք Օղլու
Գործակալութիւնք գլխաւոր քաղաքներու մէջ 50—15

ԱՐԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ՄԻԱՅՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ԱՆՈՒՇ ՀԱՄԱՐ ՈՐՈՆՑ ԿԸ ՏՍԵԱՑՈՒ ԱՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ, ես պատրաստած եմ ... մը, որ կը բերէ սրբութիւն և յոյս։ Ես ունիմ հրաշալի դարման մը ամենայն տեսակ որոնց չի դիմերը բոլորովին քայքայուած են գէշ սովորութիւններու հետեւանքով կամ անկանոն պարապմունքներու ազդեցութեան տակ։ Որպէս «ԱՄՐԻՔԱ» դարմանին հնարիչը ես պարտք կը սեպեմ հետաքրքրութիւն տալ ամէն մէկ անկարող և ղեղին մարդոց թորձել զայն բոլորովին ձրի տարբեր, և կրկնակութիւն ամենայն որոնք լսելեալ կը առաջանի։

Իմ դարմանս բարի մարդ է ամենուն, որոնք հետաքրքրուն են կը վերականգնել առաջուն ինքը և ոյժը, բայց ամենայնի պիտանի է նաեւ՝ ուր պէտք կայ դարձնելու սեռական գործարանները դարձանելով ուժգոյն ոյժեալ։ Ան գիտարկուած մեր յանդուգնութեամբ հոն ուր անկարգութիւնը բնաւ պակաս է իրրեւ հետեւանք ոգեղէն ընկալութեան, ջերմաթոյր զարգացումներու, թոյլաբաղդ, սեռական չափազանցութիւններու, ինչպէս նաեւ ամենայն ուժերու որոնք վնաս կը պատճառեն սեռական կարողութեանց։ Սեռական և էջերի սխալեմի վրայ ճշգրտօրէ ազդեցութիւն գործող գեղ ոգորութիւններու թուխնիր պատանի նաեւ թանձր թէրի գամ ուրեմն չարաշար ուրեմն, ամենայնի զարգացումներ, և այլն։ Ամենայնի յարգեցուն, որոնք թէեւ յոյժ կամենալով կենալ ոչ դարձ, բայց լուսեալի կը առաջանի պատանեկութեան քաղաքներ և իր դարձանս յանուն կուսայ ամէն երիտասարդութիւնը, որուն կը ձգտի ինքան քուռ գերազանց։

«ԱՄՐԻՔԱ» ամենայն է տալն ուրիշի մարդոց համար։
«ԱՄՐԻՔԱ» ազատուն է ապագայնոց։
Ան ուժ կուսայ սեռական գործարան։

ԿԸ ՂՐԿՄԻՒ ՁՐԻԱՔԱՐ

Նոր կենսակարգութեան մը համար։ Ան անենայ դեղերը, որոնց երբեմն գուցէ ամենարգութեան հետեւանքով, բարդանին կանոնաւոր, թի միայն ապրելու հետեւանքով մը գլխուն մէջ, անհանգստ քուն, տարաբերութիւն կը ներկայնէ։ Ոչ որ յուսահատութեան մէջ ինկնի է, դեռեւ դրկի ինձ, կատարեցուցէ վրաս։ Ցայսոր գրեցէք ինձ ամ դարձանը որ հարկն այս և նշանագրութիւն պիտի պարտեցնեն իրեն։ Այդ գործանին զարգացումներուն չարիւ գուք ձեզ 10ին 30 տարի տարեկ երիտասարդացած ըլլալ դուք։ Ոչ մէ նրան դիմի պրեալ վասամ ըլլալ թէ լուսաւորութեան մը գլխուն մէջ, անհանգստ քուն, տարաբերութիւն կը ներկայնէ։ Ոչ որ յուսահատութեան մէջ ինկնի է, դեռեւ դրկի ինձ, կատարեցուցէ վրաս։ ... գեղեցիկ իրեն։ Այդ գործանին զարգացումներուն չարիւ գուք ձեզ 10ին 30 տարի տարեկ երիտասարդացած ըլլալ դուք։ Ոչ մէ նրան դիմի պրեալ վասամ ըլլալ թէ լուսաւորութեան մը գլխուն մէջ։ Ինչ որ դարձ ինձ ... գեղեցիկ։ Ինչ որ դարձ ինձ ... գեղեցիկ։

Մեր